

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 28—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2—
V upravi prejeman mesečno . . . „ 1—70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahteve, esmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Kaj pa zdaj?

Albansko vprašanje je, kolikor se tiče želja avstrijske diplomacije rešeno. S kakšnim uspehom? Srbije naši diplomati niso veliko prikrajšali in vendar so njihova prizadevanja v prvi vrsti merila na to, da se Srbija preveč ne okrepi. Srbija dobi najbogatejša albanske pokrajine in vrh tega še trgovsko pristanišče ob Jadranskem morju. Kljub temu Srbija ne bo naša prijateljica, ampak še večja nasprotnica nego nam je bila od aneksijske krize dalje.

Naša diplomacija pa si je ustvarila novega nasprotnika in sicer Črnogoro, ki nikoli ne bo pozabila, da bi bila Skader čisto lahko dobila, če bi ne bili tega preprečili avstro-ogrski državni-ki. Če se bo črnogorska jeza izlila tudi na kralja Nikito, nam to ne bo nič pomagalo, ker utegne prevrat v Črnigori imeti za posledico le združenje s Srbijo, česar se avstro-ogrski diplomacija gotovo ne bo veselila, preprečiti pa tega tudi ne bo mogla.

Naši državniški pa so odbili od sebe tudi Grčijo. Italija nam je glede skadrškega vprašanja le zato pomagala, da ji zdaj mi pomagamo prikrajšati grške pridobitve v južni Albaniji.

Albanija pride pod kontrolo vseh velesil. Pristanišče za Srbijo ob Adriji bo pa tudi prišlo pod evropsko kontrolo — bo torej dvakrat nevtrarno. Kar se tiče avstrijskega protektorata nad albanskimi katoličani, temu celo Italija nasprotuje.

Česa torej iščemo v Albaniji? Če bo res nevtralna, ne pomeni za nas ničesar kakor edino samo to, da Slovani in Grki ne smejo na Jadransko morje. Ali je to za nas pozitiven dobiček? Za Italijo velja isto. Torej ostane ob Adriji status quo. Ali je bilo to vredno toliko vurn vrženih milijonov?

Velikopotezna avstrijska politika bi bila zahtevala, da si pridobimo v Albaniji kakšno pozicijo. Torej bi bili morali s Slovani in Grki skupaj proti Italiji. Tako pa je ostalo vse pri starem in zraven tega smo žrtvovali tudi novipazarski sandžak in pot do Soluna.

Pravzaprav pa tudi glede Albanije ni ostalo pri starem. Protektorata nad katoličani v Albaniji ne bomo mogli obdržati. Vse velesile bodo imele glede

Albanije govoriti, tudi tista Rusija, ki nam je do dna duše sovražna. Srbi se bodo ob Adriji trgovsko utrdili. Albanijo bodo obdajale od vseh strani močne balkanske države. Italija bo gledala, da jo Avstrija v Albaniji nikjer ne preteče. Albanija sama iz sebe pa tudi ne bo mogla živeti.

Kot nameček pa pride še to, da se je naše razmerje z Rusijo skrajno poslabšalo. Oficielno se bomo seveda drug drugemu dobrikali, v resnici pa si nismo bili še nikoli tako sovražni z Rusijo kakor smo zdaj. To razmerje se pa v doglednem času tudi ne bo nič izpremenilo. Rusija bo slejkoprej delala na to, da balkanske države drži skupaj in avstrijski vpliv popolnoma izpodkoplje, kar ji bo čudovito lahko.

Rezultat prizadevanj naše diplomacije je torej ta, da je navidez vse rešeno, v resnici pa nič. Na obzorju se kaže krvava zarja bodoče vojske z Italijo in Rusijo. Za njima stojita Črnogora in Srbija, željni maščevanja. V Avstriji sami pa hrvatsko in bosansko vprašanje ter mažarski problem. Vse to nam brani veseliti se nad rezultatom londonske poslaniške konference. Odbili smo mnoge prijatelje, novih pa si tudi nismo pridobili. Dualistična politika je zasekala monarhiji globoko rano, moča pa ni, ki bi jo znal ozdraviti.

Mir ali premirje?

(Dr. I. Žitnik.)

Odrin je naš! Tako odmevajo stotisočeri glasovi kipečega veselja, gromči in doneči izrazi nepopisne radosti po celi Bulgariji od Donave do Egejskega in od Črnega morja do Ohride, koder prebiva bulgarski rod. Širokoplečati Balkan, ki je stoletja zrl na krvave boje bulgarskega naroda ob svojem severnem in južnem vnožju, ponosno danes stresa svoje plešasto temo, da se močni grom razlega od snežnih planin do carigradskih vrat. In sumeča Marica, ki vali okrvavljene svoje valove mimo starodavnega Odrina, prinaša iz balkanskih in rodopskih pokrajin srčne pozdrave bulgarskih mater hrabrim sinovom, ki si pletu venec zmage in slave v zopet osvobojenem Hadrijanovem mestu. Slava junakom, ki so po mnogih prevarah z mučniškim trpljenjem in krvavimi žrtvami

izrgali krutemu in neizprosному sovražniku trdno postojanko, nad katero je vihrala zastava polumesca od leta 1361. Pozdrave in izraze sočutja jim pošiljajo tudi sinovi slovenskih planin in dolin izpod sivega Triglava. Za krst častni in svobodo zlato prelita kri naj poživi seme krščanske kulture, zdravega in trajnega napredka. Napočil je za rajo vstajenja dan, nova doba prevojenja pod svobodnim solncem. Sedaj, ko so male zvezne države na Balkanu osramotile vso ostalo Evropo in iz svoje moči osvobodile starih pradedov očetnjo, nam stopi živo pred oči zgodovinska resnica, da je bila Turčija nad 500 let tujka v Evropi. Zivela je le od milosti evropskih velesil, ki so ji vsled zavisti med seboj podaljševale življenje v tujini. Balkanski narodi so se stoletja v obupu borili za človeške pravice, za nago življenje, za boren obstanek. Niti na misel jim mnogo časa ni hodila ustanovitev samostojnih narodnih držav. Prosjačili in beračili so pri krščanskih velesilah za ovsnjak, svinec in smodnik, da se rešijo sramotnega suženjstva. Toda Evropa je že davno zatajila vse ideale, vrgla s krova vsako moralo, iskala le svoje koristi in krščansko rajo priporočala milosti turškega sultana in njegovih satrapov. In iz milosti je turški vandalizem koval za glavna železne okove, zasajal kole in umirajoča telesa metal psm. Tudi žival se brani v smrtnem boju in strahu, ali naj je človeku, družini, narodu silobran prepovedan! Kulturna Evropa naj pred sodnim stolom svetovne zgodovine odgovarja za nešteta grozodejstva, ki so prelivala krščansko in turško kri. Da, tudi nedolžna turška kri je močila balkanska tla. Pravičnost zahteva, da pribijemo tudi to dejstvo.

V Turčiji je smel nositi orožje le mohamedanec. Najboljši turški vojniki so bili iz Azije in ti so morali stražiti in čuvati oblast turškega sultana na Balkanu, v tuji deželi proti prebivalstvu, ki je bilo prisiljeno tudi z orožjem braniti ono, kar je bilo njegovo iz davnine. In turška korupcija, slabo gospodarstvo, neredne finance, prazne državne blagajne, lačni in razčepani vojniki! Vse to je res. Toda tudi v tem oziru ni brez vsake krivde sebičnost in požrešnost evropskih držav in njenih upnikov. Turčija je bila pod kontrolo in kuratelo svojih varuhov. Turška vlada ni smela vpeljati nobenega indi-

rektne davka, monopola in pristojbine brez dovoljenja Evrope. Inozemci v Turčiji so plačevali le lišni in zemljiški davek, vseh drugih so bili prosti, njihovi sodniki so bili konzuli tujih držav, ki so se posluževale »kapitulacij« iz 16. do 18. stoletja. Do leta 1862. je smela Turčija pobirati le triodstotno carino od tujega blaga. Nad 30 let je znašala carina 8% in leta 1907. je bila zvišana na 11%. Evropa ima torej mnogo na svoji kosmati vesti.

Odkar pa se je vzbudila in razpasla med balkanskimi narodi živa narodna zavest, ki je združevala z verskimi ideali nepremagljiva moč npravno zdravih narodov, je bila usoda Turčije v Evropi zapečatena. Kdor vpoštevava silo ljudske duše, ki živi in klije tudi ob zadnji in šibki korenini upanja v boljšo bodočnost, je mogel z matematično gotovostjo napovedati balkansko krizo in katastrofo Turčije. Tudi zgodovina pozna svojo logiko. Toda kulturna Evropa, ki si na vsi božji zemlji prisvaja vlogo državnega pravdnika, je hotela do kraja izrabiti turško moč in trpljenje balkanskih narodov. Kot moderna markiza Pompadour je plesala na ognjeniku, ki je nenadoma odprl svoje ognjeno žrelo in pogoltnil Turčijo, ž njo pa tudi lepe načrte raznih premodrih diplomatov. »That is the humour of it.«

Razpad in konec turške oblasti v Evropi je bilo le še vprašanje časa. Kot Sisifi so diplomati valili težko skalo na goro, kjer se je bila utrgala že koncem 17. stoletja. Oprijemali so se vsake bilke, zabijali klinje, uporabljali cepine in vrvi, toda skala je drsela nizdolu v globel in prepad. Krizo so ustavljali, a je niso mogli, nekateri tudi ne resno hoteli ustaviti. Zadnja opora so jim bili mladoturški pogrebci, ki so odnesli bolnika iz Carigrada v Solun in živlega zakopali. Sultan Abdul Hamid pa je bil v Turčiji še edini državnik, ki je odganjal zdravnike s strupom in morfi-jem. Bolnik ni bil sultan, marveč turška država. Abdul Hamid ni sam odgovoren za grehe svojih podanikov, ki so iz Azije zanesli morečo kugo. Odgovorna je tudi Evropa, ki je preganjala turško kugo z brinjevo vejo in koprivo ali pa samo mašila svoja okna in vrata z otepi. Sedanja balkanska vojska reši sicer več velikih vprašanj, ki so netila balkanski ognjenik, nastala pa so tudi nova in morda še večja, ki čakajo re-

LISTEK.

Ivan Baloh:

Socialist.

V tovarni za stroje je izbruhnil štrajk. Ze dolgo časa je tlelo med delavci, nevolja je postajala od dne do dne večja. Delavci so zahtevali zvišanje svojih plač, toda predstojniki niso o tem hoteli slišati ničesar. Delavstvo je sklicalo že par shodov, na katerih je burno zahtevalo izpolnitev svojih prošenj. Toda vse zastoj. Tovarna se ni udala.

V soboto zvečer se je imelo odločiti. Po končanem delu so se vsi, ki so bili prosti, zopet zbrali na shodu. Tega je sklical voditelj delavstva, po imenu — Janez. Janez je bil mlad človek, izvrsten govornik, z dušo in telesom vpet za delavsko stvar. V tovarni je bil med delavci zelo priljubljen, predstojnikom pa Janez ni bil poseben všeč. Gospodje so rekli, da ljudstvo hujska. Ko bi Janeza ne bilo v tovarni — tako so rekli — tedaj bi bil med delavci mir. Janez pa je vedel, da se da le z združenimi močmi kaj doseči, zato ni odnehal. Na shodu je govoril Janez, kot še nikoli. Priporočal je edinost in vztrajnost. Soglasno so sklenili, da pošljejo k vodstvu svoje zastopnike, ki vpra-

šajo kratko, ali se zvišajo plače ali ne. Ako ne, tedaj se v ponedeljek prične — štrajk. Delavstvo je počakalo v dvorani. Deputacija je k vodstvu tovarne vodil Janez. Ko je v tovarni zašumelo, da gre zastopstvo k ravnatelju in da se ima danes odločiti usoda delavstva, tedaj so o tem hitro zvedeli višji gospodje. Delavci so prišli v tovarno, na čelu njih voditelj — Janez. Želeli so govoriti z ravnateljstvom. Ravnatelj pa je kratko izjavil, da delavcev ne sprejme, ako jih vodi njihov hujskač — Janez. Razburjeni so zapustili delavci tovarno. Na shodu so z napetostjo čakali drugi na izid posvetovanja. Vse je bilo tiho, ko je nastopil Janez. Povedal je kratko, kaj se je zgodilo. Nastalo je strahovito razburjenje. Vsi so izjavili, da so z Janezom eno in da se v ponedeljek prične štrajk, ako se plače ne zvišajo. To so pismeno naznanili ravnateljstvu. To pa je tudi pismeno naznanilo, da se tisti, ki se v ponedeljek ne poda na delo za isto plačo kot prej, več ne sprejme v tovarno.

Tisto noč je prišel Janez neavdno pozno domov. Njegova žena je še bdela in čakala nanj kot vsako soboto. Pripravljeno večerjo je odklonil ter šel takoj k počitku.

Janez je živel že pet let v prav srečnem zakonu. Bil je v gorski vasi doma, kjer je po očetovi smrti prevzel

malo gospodarstvo njegov starejši brat, Janez pa je šel po svetu. Ker je bil dober, priden in trezen delavec, so ga povsod radi imeli. Toda Janez je bil nemiren duh, ki je rad hodil od mesta do mesta. Nazadnje pa se je naveličal potovanja ter dobil delo v mestu domače dežele. Spoznal je pa, da bo treba vendar misliti na svoj lastni dom. Pri tujih ljudeh je drugače kot v domači hiši. Lahko bi se bil oženil v mestu, toda on je hotel imeti pošteno, domače in zdravo dekle. O praznikih je šel v svojo rojstno vas ter povprašal pri sosedu svoje rojstne hiše. Tam je živel v revni koči s svojo materjo pridna Cilka. Svojo staro bolešno mater je preživljala z vsakdanjim delom in če tega ni bilo, je prišla za šivalni stroj. Ker ni imela dote, se ni oglašil noben ženin. Janez pa na denar ni gledal, hotel je le poštene roke. Poznala sta se še od mladosti, toda ker se je Janez po svetu izgubil, sta skoro pozabila drug na drugega. Ko je prišel Janez v svojo rojstno vas, tedaj ga ni čez toliko let poznal nihče več. Oglašil se je v gostilni, povprašal po razmerah in zvedel, da je Cilka še živa, poštena, a da se omožiti ne more, ker nima dote.

Janez je bil s tem, kar je zvedel, zadovoljen, šel je naravnost k Cilki.

»Ali me še kaj poznate?« to je bilo prvo vprašanje, ko je stopil Janez v

sobo. Mati in Cilka sta se tujca, oblečenega v gosposko obleko, spočetka prestrašila.

»Cilka, lepo je od tebe, da si ostala poštena,« te besede so bile znamenje prijaznega, dobrega srca in zaupanja. Beseda je dala besedo in čez dober mesec je bila poroka. Nevesta je vse potrebno sama napravila. Preselila se je v mesto. Ž njo je šla tudi njena mati, kočo pa so dali v najem. Cilka ni bila navajena mestnega življenja, zato je najraje ostala vedno doma. Stara mati je oglušela, vedno je sedela v svojem kotu, premišljevala in molila. Mož je bil miren, priden, trezen, Cilko je rad imel, življenje v hiši je bilo prav prijetno. Pomanjkanja ni bilo, Cilka je na šivalnem stroju zaslužila tudi po strani kak krajcar.

Tako je minulo par let. Pri hiši je bilo že dvoje otrok, ki sta hodila, eden najmlajši pa se je smejal v zibki. Cilka je bila zadovoljna, ali vendar se ji je zdelo, da je postal Janez nekam drugačen. Nikdar ji ni rekel žaljive besede, ničesar slabega ni mogla reči o njem, ali vendar je djala, da ni Janez tak, kot je bil doma, tak, kot je bil prva leta. Doma je bil zelo malo, vedno se je izgovarjal, da mora biti v društvu, da brez njega ne morejo biti.

Cilki je bilo dolgčas. Mati je bila gluha, otroci so bili majhni, z nikomur

šitve. Skoraj šestmesečna vojska, ki je vznemirjala vso Evropo, se bliža koncu. Pogoji miru pa niso še določeni. Balkanski zavezniki so spretno in brez strahu pred velesilami igrali svoje vloge. In balkanski diplomati so zvite glave, ki jih niso motili razni komunikacije in časniki izlivi o divjaštvu proti kulturi. V vojski ne pazijo na kurja očesa in napise, da so vhodni prepovedani. Bulgari dobro vedo, zakaj so hoteli z orožjem in ne po milosti diplomatov dobiti Odrin v svoje roke. S tem junaškim činom so prekrizali račune diplomatom in mogoče dogovore svojih sosedov. S tega stališča moramo presojati in umevati tudi črnogorsko obleganje Skadra. Četudi ostane Skader Albaniji, mora Evropa odškodovati Črnogorce drugod, ako je še kaj pravice. Ni pa še rešeno solunsko vprašanje, italijanska zastava še visi na Rodosu, Albanija je brez pravega gospodarja, Carigrad z ograjo ostane Turčiji. Do kdaj? In kdo bo naslednik grških cesarjev v Bizancu in turških sultanov v Stambulu? Mir, ki ga sedaj sklonejo države, more in mora biti le daljše ali krajše premirje, odmor med četrim in petim dejanjem balkanske drame.

Za Turčijo pomeni izguba pokrajin na Balkanu srečo v nesreči, ker so bile izgubljene dežele pasivne postavke v njeni bilanci. V Aziji je njena moč, ako jo bode znala uporabljati in razvijati. Carigrad ne more ostati središče vladnega aparata, kvečjemu še sedež mohamedanskega kalifata. Pomen njegov pa bode v bodočnosti še večji zaradi Dardanel. To vprašanje ostane odprto za zadnje dejanje, ki se bode končalo

z ognjem in mečem. Potres zaropota, ko se premaknejo plasti zemlje; ognjenik bljuje žveplo, ko je žrelo prepolno. Katastrofa pride vedno nenadoma. Zato je nervozna stara Evropa, katere gesto je: Oboroženi mir. V Londonu izide v kratkem druga, predelana in pomnožena izdaja berlinskega premirja z dne 13. julija 1878. To premirje pa je bilo tragična krivda evropske Pompadurke, ki je in bode še drago plačevala svojo lahkomišelnost in brezsrčnost. Turčija umira, toda za njeno nezakonsko hčer Albanijo se bodo še srdito lasali razni snubci. Chi vivra verro.

Kako so Slovenci pred 36 leti obhajali balkanske zmage.

Ko so Rusi leta 1877. zavzeli Plevno, so Slovenci ta dogodek tudi zunaj zelo navdušeno pozdravljali.

V Ljubljani so hoteli razsvetliti, toda vlada bi bila to gotovo prepovedala in tako je ta manifestacija izostala. Pač pa se je padec Plevne dne 13. decembra leta 1877. praznoval v takratni resni narodni čitalnici. Prvo napitnico je napravil g. Potočnik, in sicer cesarju. Nato je dr. Zarnik napil junaški ruski armadi. Dr. Bleiweis junior je istotako Rusiji napil. Jurčič je slavil Slovane sploh, Drenik ruskega cara, Hubmajer Črnogoro, Kersnik Srbijo, Bučar Rumunijo, dr. Drč junaške balkanske žene.

»Slovenec« je objavil iz svoje iniciativne oklice, naj se zažgo po celi deželi grmade. In res so 20. decembra po

celi Sloveniji gorele grmade v proslavo padca Plevne.

V Poljanah nad Škofjo Loko so vaščani radostno klicali: »Plevna je padla! Pokali so možnarji, županova hiša je bila razsvetljena, nek hribovec je s solzami v očeh dejal: »O hvala Bogu! Zdaj se nam pa ne bo treba bati turškega vraga!«

V Novem mestu niso dogodka nazunaj praznovali, pač pa poročajo listi iz tistega leta, da Novomeščani niso o ničemer drugem govorili kakor o zmagi pri Plevni in da je radost bila nepopisna.

V Cerkljah so napravili lepo slovesnost in so se govorili jako navdušeni govori, da, celo banket so priredili v sobi nekega narodnjaka, katerega ime se ne imenuje.

Črnomelj je iluminiral! Pri kapeli Svetega Jožefa se je zažgal velik kres, pokali so možnarji, samo uradniki niso razsvetlili hiš. Okoli kresa se zbere velika množica meščanov in kmetov. Ljudje so peli narodne pesmi. Pri g. Lavoslavu Skubicu je bil transparent z napisom: »Živio Fran Jožef I. in Aleksander II., Plevna je naša in tudi Osman paša!«

Tako tudi na Štajerskem.

Zanimiva reminiscenca iz onih let je tudi ta, da so leta 1878. pod vtiskom balkanskih dogodkov narodni poslanci v kranjskem deželnem zboru, to je poslanci dr. Janez Bleiweis, dr. Vošnjak, dr. Zarnik, Luka Svetec, Karol Klun, V. Pfeifer, grof Barbo, O. Detela, F. Potočnik, A. Navratil, Pakiž, Lavrenčič, dr. Poklukar, Robič in A. Kobler

predlagali adreso na cesarja, naj se vse slovanske dežele združijo v eno državno-pravno celoto.

Tedanja nemčurska večina adrese seveda ni sprejela.

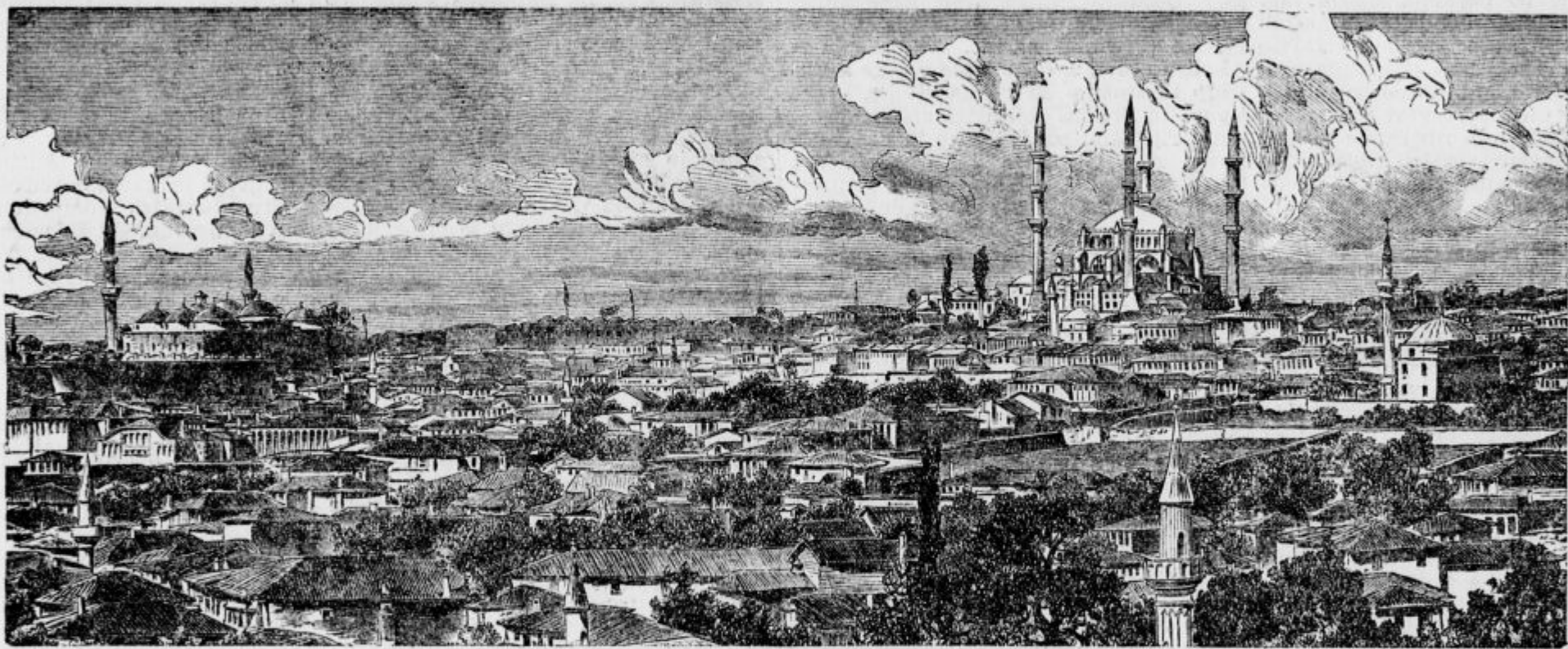
Rast Slovanstva.

Pariški »Matin« je na podlagi statističnih računov naslikal bodočo rast Rusije, Francije in Nemčije za bližnja desetletja. Iz teh podatkov sledi, da bo Nemčija leta 1925. skoro še enkrat toliko kakor Francija; Rusov bo pa v tem letu približno dvainpolkrat toliko kot Nemcev. Zato upanje Francozov v Rusijo. Francija prekomerno bogati, njeno prebivalstvo pa ne raste, dočim se Rusija izpreminja v polmilijarno državo. Franciji je neobhodno potrebno npravnstveno ozdravljenje, to priznava člankar v »Matinu« sam. Ako ostane razmerje ljudskega gibanja isto kot doslej, bodo šteje Rusija, Francija in Nemčija sledeče število prebivalstva:

Evropejska	Rusija	Nemčija	Francija
1912	139,581.000	65,783.000	39,672.000
1924	188,644.000	76,769.000	40,394.000
1936	254,952.000	89,589.000	41,129.000
1948	344,568.000	104,550.000	41,828.000

Rusija se torej jako hitro množi in je narasla v dobi 1900 do 1912 za 35 odstotkov, Nemčija pa v isti dobi za 16 odstotkov. To bo v bodočih desetletjih preobrazilo politično in vojno moč posameznih držav. Pripomniti je treba, da močno rastejo tudi druga slovanska plemena, zlasti Poljaki in Jugoslovani.

Pogled na Odrin.

Nekdanji Adrianopolis, današnje Drinopolje ali Odrin, je od dosedanje bulgarske meje pri Mustafi paši oddaljen 36 km. Odrin je bil nekdanje turško vojaško središče, potem pa je postal obmejna trdnjava. Po vseh vrhovih gora, ki od treh strani obdajajo mesto, so pameščene trdnjave in utrdbe.

Mesto samo ima jako lepo lego na

stočiču treh rek: Marice, Arde in Tundže. Nekdaj lepo in bogato mesto je sedaj izgubilo svoj zunanji blesk in je bolj podobno vasi nego mestu. Edini kras mesta je prelepa Selimova mošeja, ki se s svojimi štirimi nad 60 m visokimi minareti ponosno dviga na malem hribcu.

Odrin ima 71.000 prebivalcev, od

tega 23.000 Turkov, 30.000 pravoslavni Bulgarov in Grkov, pa nekaj Armencev in židov. Rimokatolikov je malo, komaj 500, vendar je tu središče vseh katoličanov v Turčiji in Bulgarski, vsega skupaj 5000 duš z 18 duhovniki in 10 redovniki. V Odrinu imajo zagrebške usmiljene sestre velik zavod z dekliško ljudsko šolo in učiteljskim.

Razen Selimove mošeje je v mestu znamenit tudi takojmenovani Mihajlov most, ki so ga še grški kralji postavili.

Prebivalstvo se peča z industrijo in proizvaja zlasti preproge. Trgovina je v mestu precej razvita, ker leži Odrin na križpotju železniških prog proti Sofiji, Dedeagači in Carigradu.

ni mogla govoriti, Janez je pa prišel samo prenočit; zvečer je prišel, zjutraj odšel. Če je pa delal po noči, je po dnevi počival. Prišel je dan, ko nista spregovorila niti ene besede. Cilka se je vedno spominjala besede neke žene, s katero je prišla skupaj na vodovodu in katere mož je delal v isti tovarni kot Janez. Tista žena je rekla: »Veste, vaš mož je pa socialist!« Tiste besede ni razumela. Iz spomina ji pa ni šla. Dolgo je to v svojem srcu nosila, pa si ni upala vprašati Janeza, kaj to pomeni. Ko je pa neko nedeljo, ko je bilo slabo vreme, Janez ostal doma, tedaj mu je Cilka zaupala, kaj je rekla tista žena o njem. Nič slabega ni slutila. Čudno se ji je pa zdelo, ko je pri tej besedi postal Janez nekam nemiren. Rekel ni spočetka ničesar, potem pa je dejal smehljaje: »Saj ti tega ne razumeš, pustiva to!«

In tako so tekli dnevi naprej. Cilki se je zdelo, da se ji je Janez popolnoma odtujil. Ko se je najstarejši otrok pripravil za prvo sv. obhajilo in je bila ona polna veselja, tedaj jo je srce bolelo, da se Janez ni prav nič zmenil za to. In kadar je prišla nedelja in je bil Janez prost, tedaj je Cilka tako lepo, toda tako težko vprašala: »Janez, ali boš šel v cerkev?« Pa jo je potolažil, da je celo noč delal, da je potreben počitka, da bo zvečer zopet v tovarni, tedaj je bila Cilka zopet mirna in se potolažila: Saj res ne more! In ko se je bližala Velika noč, tedaj je Cilka stokrat mislila, ali bi murekla, naj gre

ali ne, pa se je zopet skesala. In če je nazadnje po premisleku odgovoril Janez: Dobro, da bo mir, grem z vlakom jutri v mesto in popoldan sem doma. — Tedaj je bila Cilka neizmerno vesela. A ko je prišel nazaj ne veselejši, ampak še bolj molčeč kot prej, tedaj je bila Cilka še žalostnejša. Nehote se ji je stavilo vprašanje: Če me vara?

Cilka si je želela nazaj v svojo priprosto kočjo... In zdaj je izbruhnil štrajk.

Ko se je zbudil Janez v nedeljo zjutraj, je povedal Cilki, da ne bo šel na delo, ker se bo začel — štrajk. Kaj je to štrajk, tega Cilka ni vedela. Zvedela pa je še isti dan, da so vsi delavci odpuščeni, ki v ponedeljek ne pridejo na delo in da je Janez vsega kriv. — Tisto nedeljo je ostal Janez doma, tudi zvečer. Cilka ga je pustila pri miru. Ko je zvonilo Ave Maria, je molila Cilka naprej in mali njen sinko ji je počasi odgovarjal, Janez pa je sklenil roki, a glas mu je zastal v grlu. Ni bil navajen tega; ob tem času že ni bil leta doma.

Drugo jutro Janez ni šel na delo. Ostal je doma in vsi drugi. Vsak večer so imeli sestanek in Janez je predsedoval. Sklenili so odločno: Ne udati se. — Tako je minilo par tednov.

Nastopili so žalostni časi. Kar je bilo pri delavcih živeža doma, se je hitro porabilo. Delavci so dobili podporo, ki pa ni zadostovala. Janez je hodil slednji večer v društvo, toda prijatelj je imel vedno manj okoli sebe. Nekateri so bili brezpogojno za odločilen

boj, drugi pa za to, naj se vrše nova pogajanja. Nastalo je nesoglasje.

Janez je bil v velikih skrbih. Če bi bili vsi edini, tedaj bi bilo upati na uspeh. Če pa ostane sam, tedaj? —

Ta misel ga je plašila.

Iz tovarne ni bilo čuti nobenega glasu. Delo je počivalo, delavcev ni klical nobeden. Po zunanjem se je zdelo, da se ni ničesar zgodilo, a na tihem so ljudje godrnjali in zabavljali ne čez tovarno — ampak čez — Janeza. Tako je prišlo nad ubogo njegovo družino še več križev.

Janeza je minula navdušenost in jelo ga je skrbeti. Cel dan je bil doma in samo bral je in mislil. V hiši je postala še večja tiho kot prej. Nekaj časa so ga obiskovali somišljeniki, pa jih je bilo vedno manj. Slišal je celo, da so mu nekateri postali nezvesti ter sami prosili za delo. To ga je bolelo. Poizkusil je še enkrat. Sklical je shod. Prišlo jih je le malo. Še ti so mu ugovarjali. Tovarna je obljubila, da delavcem zboljša nekoliko plače, ampak pod tem pogojem, da gredo vsi na delo — razen Janeza.

Tedaj je padla odločitev. Shod je bil brez Janeza. Na shodu se ni doseglo edinosti. Velika večina je bila za to, da se mora njih voditelj vzeti nazaj v tovarno. Ko so pa prišli drugi dan v tovarno, tedaj jih je le malo doma ostalo.

Za Janeza so prišli bridki dnevi. Podpora je odrekla, prihranki so se posušili, Cilka je zastavila šivalni stroj

— to je bilo zadnje bogastvo pri hiši. Nastopilo je pomanjkanje. Janez je ostal cel teden doma, ni zapustil hiše. Govoril ni skoro nič. Cilka je bila v zadregi, kaj bi skuhala. Nobene stvari ni bilo več pri hiši. Ko ni bilo več ne moke, ne soli, ne zabele, tedaj je za kosilo postavila Cilka na mizo zadnji obed — nezabeljen krompir. Tako žalostnega kosila ni videl Janez še nikdar pred svojimi očmi. Celu noč je mislila Cilka, kaj bo drugi dan. Sklep je bil storjen. Popreje — v boljših časih je hodila Cilka vsako jutro na trg in pred trgovin redoma k maši v samostan. Tedaj je videla, da čakajo že zjutraj cele vrste revežev pred samostanskimi vrati s praznimi piskrčki...

To je storila tudi ona. Doma ni povedala nikomur, ne kod ne kam. Rekla je le, da gre v neko — dobrotno hišo. Šla je — s težkim srcem privkral — prosjačič. Vesela se je vrnila. Pri nesla je seboj veliko posodo okusne jedi. Vsi so jedli: ona, mati, otroci in — on.

To je trajalo dokaj dni. Razmere se niso nič zboljšale. Janez je ostal vedno bolj sam, vse ga je zapuščalo. Zgodilo se je še hujše: Cilka je zbolela. Hodila je po opoldansko hrano, dokler je mogla, sedaj pa so ji moči odrekale. Kaj sedaj? Treba bo iti po kosilo — a kdo bo šel? — To so bile skrbi Cilke. Da bi mu povedala, da že več tednov dobiva družina hrano pri samostanskih vratih, tega si ni upala. Premišlje-

Idrijske novice.

i Umrl je 24. marca 21letni Ivan Vidmar, praktikant pri c. kr. davčnem uradu v Idriji. Ne kot dijak, ne kot uradnik ni skrival — član mladeniške Marijine družbe — svojega vernega srca, obenem je bil zvest brat krščanskim mladeničem — delavcem. Skrben strežnik v dolgotrajni boleznih svojih starišev je svojima mlajšima bratu in sestri nadomestoval oba roditelja. Zraven pa je prav dobro napredoval na tukajšnji realki, ker je učen je sploh, pred vsem kemijo, zelo ljubil. Po zrelostnem izpitu je šel prakticirati k davkarji, kjer je upal priti kmalu do samostojne preskrbe. Po poldrogoletnem službovanju ga je Gospod poklical. Naši Orli, katerih zvest tovariš do zadnjega in izboren telovadec v zdravih dneih je bil, so pokojnemu bratu priredili lep pogreb. R. l. P. — Dne 25. marca je umrl hišni posestnik Ivan Moravec v viloki starosti 86 let, eden zadnjih starih idrijskih meščanov. Kot ključavničarski mojster je bil znan daleč okoli.

i Občinska seja je bila 27. marca, o kateri poročamo drugič. Danes nekaj podatkov o občinski upravi v l. 1912, kakor jih posnamemo iz računskih sklepov. Uprava v občini je imela dohodkov 815 K 64 h. Uprava mestne imovine je 134.770 K 11 h domesla, 10.045 K 11 h več, kakor je bilo proračunljeno, v prvi vrsti, ker je erar dosegel dokaj višji čisti dobiček, nego v letu 1910. V letu 1912 je bil čisti dobiček še višji. Mesto je imelo v letu 1912 naslednje doklade: 68 odstotkov od hišnonajemniškega in zemljiškega davka, prihodnine in občne pridobnine ter javnemu polaganju računov zavezanih podjetij; 15 odstotkov na užitnino; na žgane in opojne pijače, in sicer po 20 h od hektolitrske stopinje navadnega in 10 h od litra poslaganega žganja. Zdravstvene in blagotvorne zadeve so prinesle 1590 K 60 h, od šolstva in blagotvornih zadev je dobila občina 1750 K 56 h in za raznoterosti 102 K 37 h. Prehajalnih dohodkov je bilo 87.812 K 2 h. Ker poroča županstvo, da je bilo začetkom leta v blagajni 9703 K 50 h, so znašali torej vsi dohodki lepo vsoto 236.580 K 80 h. — Stroške je imela občina v letu 1912 naslednje: Uprava v občini 15.870 K 99 h, uprava mestne imovine 2797 K 23 h, ceste, ulice, trgi in izprehajališča 33.506 K 84 h, zdravstvene in blagotvorne zadeve 28.943 K 36 h, šolstvo, znanost in umetnost 16.081 K 60 h in raznoterosti 187 K 94 h. Za popravilo in vzdrževanje cest se je izdalo n. pr. 24.797 K 88 h, za čiščenje mesta 1985 K 54 h, za razsvetljavo mesta 6723 K 42 h. Za razširjenje vodovodov se je izdalo 7906 K 93 h. Ubožnemu zakladu je občina pomagala s 16.105 K 66 h. S c. kr. državno realko je imela občina še vedno 9691 K 20. Ako prištejemo še 300 K, ki jih je od občine dobilo podporno društvo za realce, znašajo stroški skoro 10.000 K. Visokošolci so dobili skupno 2650 K. Nekam čudno je, da baže nekateri tudi drugod trkajo z zatrdilom, da nimajo tukaj nobene podpore. Iz-

redni stroški so znašali 30.861 K 81 h in prehajalni 107.365 K 41 h. Skupno je imela torej občina stroškov 235.610 K 18 h. V blagajni je ostalo koncem leta 1912 965 K 62 h. — Pregled imetja podaje to-le sliko: Aktiva 535.197 K 73 h, pasiva 356.526 K 12 h. Med aktiva so všteti: Glavnice 46.106 K 39 h, poslopja in zemljišča 381.405 K 74 h, premičnine so cenjene 87.789 K 87 h, aktivni zastanki 18.930 K 11 h in blagajniški prebitek. Med pasivi so naštetih dolgovi pri mestnih hranilnicah v Ljubljani, Idriji in v Kranju v skupnem preji navedenem znesku. Čista aktiva so tako preračunjena v znesku 178.671 K 61 h.

i Pobiljšek našim provizionistom se bo vendar sedaj kmalu izplačal. Slišimo, da ima vso zadevo v rokah ljubljanske finančne direkcije. Naj bi se malo požurila, da bi enkrat prišli do svojega priboljška vdove in stari rudarji, ki so do sedaj imeli le pičlo pokojnino. Oni, ki so služili 35 in več let bodo precej prejele. Pričakovali so vsaj za praznike, ker jim je bilo že pred tremi meseci obljubljeno. Ti so minuli brez priboljška, naj se sedaj ne čaka, da jih več prej meje, kakor da pridejo do svojih pravic.

Cerkveni vestnik.

Sveto leto. Papež Pij X. je izdal okrožnico na katoliški svet, v kateri se spominja 1600letnice osvobođenja cerkve in naznaja za čas od Bele nedelje do praznika Brezmadežnega spočetja Marijinega dne 8. decembra takomimeno sveto leto. Kdor v tem času prejme sv. zakramente, obišče po dvakrat cerkev sv. Janeza v Lateranu, sv. Petra in sv. Pavla v Rimu, moli po namenu sv. cerkve in podeli kako miloščino bodi ubogim, bodi za kako dobro delo, dobi popolni odpustek, ki se more obrniti tudi v prid vernim dušam v vica. To velja za tiste, ki stanujejo v Rimu ali ki pojdejo v tem letu v Rim in obiščejo imenovane cerkve. Sv. Oče pa podeljuje popolni odpustek tudi tistim, ki ne pojdejo v Rim, ako le obiščejo šestkrat cerkev ali cerkve, ki jih določijo za to škof v vsaki škofiji in opravijo doma vsa druga dela in molitve, ki so predpisane. To spominsko leto naj bi se sploh v celi cerkvi prav slovesno obhajalo.

Jeseniške novice.

i Velikonočna procesija je bila ena izmed doslej najlepših. Moških nismo še nikdar toliko opazili, kakor letos; v čast jim bodi rečeno, da so prekosili število ženskih. Društvena godba se je povzpela na višek, da smo ponosni nanjo.

i Samaritani. Nemčurski dopisnik »Narodov« v zvezi z slovenskimi izdajalskimi ujedami je pred nedavnim časom vedel sramotilno poročati o delavskih zaslužkih v tovarni. Evo razmer! Letos je zaradi vojske na Balkanu, pomanjkanja vode in denarne krize za delavstvo sploh slab zaslužek. Ni čudo, ako se kak oče za številno družino zadolži. Neki oče je imel v tovarniški »kašti« nekaj kron dolga. Da mo-

re svojim otrokom dati za Velikonoč jesti, je prosil, naj mu v »kašti« še nekaj zapajo. Dobil ni ničesar! Otroci so morali praznovati ob suhem kruhu, oče pa se je velik teden v tovarni pri delu lakote — zgrudil. In ta je bil socij, za katere je imel nemčur že toliko medenih besedi, in kateremu so sociji že toliko verjeli, ne pomeneč, da se z medenimi besedami ne zamesi potica. Rdeči bratje, kje ste, da nstopite za svojega brata? Če ob takih prizorih molčite, potem molčite vedno!

i Shod. Strokovno delavsko društvo priredi prihodnjo nedeljo, dne 6. aprila, ob pol 4. uri popoldne v Delavskem domu zanimiv shod, na katerega bo posebno vabljen našo žensktvo. Natančnejši spored prihodnjič.

Tržiške novice.

i Marijin vrtec priredi jutri na belo nedeljo ob 5. uri popoldne v dvorani društva sv. Jožefa gledališko predstavo s sledečim sporedom: 1. Deklamacija. 2. Veseli otrok, poje deški zbor. 3. Saloigra »Zaprta laž«. 4. Vesela pevka, poje deški zbor. 5. Saloigra s petjem: »Kdor drugim jamo koplje...«. Prireditve se ponovi 6. aprila ob 5. uri popoldne.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Zasedanje delegacij. — Obnovitev Slovanije. — Odpust rezervistov. — Bosensko-hercegovaške zadeve.

Iz Budimpešte se poroča, da bodo delegacije najbrže šle jeseni sklicane. — Korespondenca »Austria« poroča, da so se zadnje tedne zaupno in neobvezno posvetovali Čehi in Jugoslovani o obnovitvi Slovanije. Pogajanja so po tej korespondenci izprožili češki agrarci. — Državni tajnik ogrskega domobranskega ministrstva Kavaszonyi je izjavil, da se sicer zunanji položaj izboljšava, ker se nevarna vprašanja rešujejo, a prezgodno je še govoriti o splošnem razoroževanju, dasi se je precej storilo. Začetkom tega meseca so že 5 odstotkov rezervistov poslali na dopust, kakor tudi moštvo letnika 1908 in prejšnjih letnikov, skupno 28 odstotkov. V tretji skupini so odposlali na dopust starejše letnike in vpoklicali pod orožje mlajše. Priprave za podpore rodbinam rezervistov bodo do konca tedna izvedene, nakar podpore razdele. Z ozirom na nevarnost zunanji položaj so ogrsko domobranstvo s topovi preje izpopolnili, kakor so nameravali in obstoja že šest ogrskih domobranskih artiljerijskih divizij, mesto dveh, ki bi obstojale, če bi se bil prvotni načrt izvajal. — Poslanski zbornici se predložijo zakonski načrt o izpopolnitvi železnice v Bosni in v Hercegovini. Stroški so proračunani na 270 milijonov kron, Bosna in Hercegovina prispevata k stroškom 90 milijonov kron; ostalih 180 milijonov kron pa pokrijeta po kvotnem ključu Avstrija in Ogrska. — Cesar je sankcioniral postavbo, po kateri se uvede v Bosni in Hercegovini obligatno cepljenje koz. Koz se bodo morale staviti vsakemu otroku do drugega leta starosti, cepljenje se obnovi v osmem letu.

NOVI DUNAJSKI NADSKOF.

Kakor smo že včeraj poročali, je imenovan za dunajskega nadškofa opat samostana v Klosterneuburgu, prelat Piffel. Novi dunajski nadškof je bil rojen 15. oktobra 1864 v Landskronu na Češkem, kjer je tudi dovršil gimnazijo in z odliko maturiral. Kot enoleten prostovoljec je služil v pešpolku št. 38, nato je pa vstopil oktobra leta 1883 v klosterneuburski samostan. V duhovnika je bil posvečen januarja l. 1888 in služboval kot kaplan v Floridsdorfu in Heiligenstadtu, leta 1892 so ga pozvali nazaj v samostan, kjer je do leta 1901 kot profesor moralke deloval. Piffel so l. 1901 poslali kot oskrbnika samostanskih posestev v Suur na Ogrsko, kot pisarniški ravnatelj se je leta 1906 vrnil v samostan, kjer so ga njegovi sobratje izvolili za opata dne 9. januarja 1907.

Bulgarsko zmaganje.

Odrin je padel! Ta novica je v sredo presenetila ves svet. Slovane je vesela vest o padcu Odrina tako razveselila, kakor nas je razveselil in navdušil padec Plevne leta 1877. Padec Plevne je odločil rusko-turško vojsko pred 35 leti in rodil mlado Bulgarijo, tisto Bulgarijo, ki je zdaj skupno s Srbi prisilila Turke v Odrinu, da so se udali. Vojska krščanskega Balkana s Turki je že zdavnaj odločena, Turki so že bili po bitkah pri Lozengradu in Lule Burgasu poteptani v prah, pri Kumanovu so jih Srbi pobili, Janino so jim vzeli Grki, glavna turška armada se je skrila za čataldske utrbe, le Odrin in Skader sta se še hrabro branila. Čataldsko armado so Bulgari izvalili izza utrdb in jo pošteno naklestili, obenem so pa Bulgari in Srbi s splošnim napadom v boju na nož osvojili glavne odrinske utrbe in udri v staro prestolico tistih turških sultanov, ki so prestolovali v Odrinu, dokler ni polumesec osvojil Carigrada. Zadnja bitka za Odrin je trajala 49 ur, Bulgari in Srbi so vjeli 51.000 vojakov, 1220 častnikov, med njimi 17 paš, 4 divizijske generale, 8 brigadni generalov. Vjetih je v Odrinu 64 nemških, 18 rumunskih in 6 belgijskih častnikov. Zmagovalci so zaplenili 54.000 pušk, 620 topov in velike zaloge plašcev. Če ne bi bilo diplomatov, je zdaj Bulgarom pot v Carigrad prosta. Ves krščanski in ves kulturn svet se veseli in raduje bulgarsko-srbske zmage, izvzemši Nemcev, ki se v strahu pred Slovani ob slavni zmagah slovankega orožja tresejo v onemogli gnjevi in jezi.

Potoke krvi je prelila nekdanj po Turkih teptana krščanska raja v sedanji vojski, ki je morebiti strašnejša, kakor kate-rakoli prejšnja vojska. Krščanski balkanski zavezniki so vse svoje sile na bojišče postavili. Ob nemško-francoski vojski leta 1870 je cesar Napoleon postavil na bojišče kakih 300.000 mož proti Nemcem, balkanski zavezniki so pa postavili na bojišče toliko vojakov, kolikor so jih Nemci proti Francozom odposlali. Koliko ljudi je padlo pri Lozengradu in Lule Burgasu, ko so bitke trajale več dni, ni znano, koliko ljudi ob petmesečnem obleganju Odrina, tudi ne. Do 7 odstotkov vsega prebivalstva Bulgarije stoji že pol leta pred sovražni-

vala je dolgo, naposled mu pa rekla, naj gre v to cesto s to številko.

Janez je šel. Take poti ni še naredil v svojem življenju. Da bi prosil — on! Toda — sila! — Prišel je v ulico, v kateri še nikoli ni bil, povprašal za številko. Stal je pred samostanskimi vrati.

Sram ga je bilo med tistimi stariimi, znamenjenimi ljudmi, ki so čakali kot on... On pa mlad in zdrav... Dobil je kot ponavadi. Kako je prišel domu, sam ni vedel.

Samo eno vprašanje mu je bilo pred očmi, če bi ga bil kdo videl.

Sklenil je, da ne gre nikdar več. Toda bila je sila.

Cilki je povedal, da rajši lakote umrje; toda — otroci?...

Ko bi mogla, bi šla ona po kolenih, pa ni... Janez je moral zopet iti, in sicer dan za dnem. — Navadil se je. — Hodil je po stranskih ulicah, nihče ga ni poznal.

Minulo je par tednov. Ljudstvo se je pomirilo, veliko delavcev je šlo na delo nazaj, le nekaj jih je z Janezom vred ostalo doma. — Cilka je ozdravela. Ko je komaj mogla hoditi, je šla sama do samostana. On je ostal doma. Ker je bilo še nekaj časa, je šel v samostansko cerkev. Tam je pred podobo Zalostne Matere božje pokleknila ter se zahvalila za zdravje in prosila pomoči... Na glas je ihtela.

V zadnji klopi pod korom je sedela črnooblečena gospa. Slučajno je prišla mimo in notri stopila. Ko je slišala blizu sebe ihtenje, se je ozrla k Marijinemu oltarju. Cerkev je bila prazna. Gospa je nehote stopila k tujki ter jo vprašala: »Zakaj jokate?« — Odgovor je bil kratek: »Jaz sem Janezova žena.«

Gospa — višjega tovarniškega uradnika soproga — je razumela vse. Zunaj cerkve je počakala Cilka gospo. In ko je prišla, je rekla: »Gospa, prosite za nas, usmilite se mene in — otrok.«

Se tisti večer je bil poklican Janez k ravnatelju. Gospa je rekla ravnatelju: Mož, ki ima tako blago ženo, ni izgubljen.

Ravnatelj mu je odpustil, Janez pa je obljubil, da bo ostal zvečer doma.

Sprejet je bil nazaj v službo. Postal je drug človek.

Tisti večer so v Janezovi družini prvič vsi skupno molili: Ave Maria!

Žepan gspud dohtar Taučar in ta druh sa že spet tle.

Na, prmejš; kokr nalaš! Glih tku, kokr de b se zmenil. Jest pridem te dni na kuludvor, pa ja prmahaja vn žepan gspud dohtar Taučar, podžepan ge-

spud dohtar Trilllar in pa gspud dohtar Brettll, ke še ni ne žepan ne podžepan. Mende sa se glih kar prpelal iz rajže dam, zatu ke sa bli usi trje tku nekam skumran in nubene ta prave farbe nisa mel. Pusebn gspud dohtar Taučari se je hedu puznal, de je dol uzeu, ke je drugač zmeri tku lepu rdeč in ukrogu. Gspud dohtar Trilllari se je pa sam ubraz se mal bl putegnu, družga hudga se ni puznal; gspuda dohtar Brettllna pa še časa nism mou, de b ga bl natank pugledu, zatu ke kumi me je gspud dohtar Taučar zagledu, m je že prletu naprut: »Serbus, Pepe! Zdej sma pa spet tle! Lepu ud tebe, de s nas pršou čakat,« razveselu se je gspud dohtar Taučar. »Kdu t je pa puvedu, de uma zdela pršli?«

»Nubedn! Jest sm sam slučajn tlela na kuludvore.«

»No, no, nč na škodje! Astn, de na uš reku, de jest besede na držim in de na rajž nate nism mislu, tlela s zber za spumini! In gspud dohtar Taučar je pruleku iz varžeta ena pouhna pest sameh svetinc iz Rima in Paduve, velikeh in mejhneh. »Kar zber s, žegnane sa use!«

»Ja, mi na boma tlela čakal, de b s Pepe svetince zberu. Midva greva kar naprej,« uglasu se je gspud dohtar Trilllar in pudala sta iz gspud dohtar Brettllnam gspud dohtar Taučari roka. »Se pa zvečer kej vidma pr Rože!«

»Dobr, dobr!« prtrdu je gspud dohtar Taučar. »Sej je še bulš, če na pridema usi trje skp u mest, že zavle elektrarne vole. Sej veš!«

Podžepan gspud dohtar Trilllar in gspud dohtar Brettll sta se na tu

pusloula in udšla preke mest, jest sm začeu pa pred kuludvoram zberat gspud dohtar Taučari svetince iz roke:

»A družga nisa nč prnesl iz rajže, kokr tlela svetince?«

»Kua pa čm se družga prnest; a ni zadost svetinc? Sej jih je ukul pedeset. Ena pusebn velika in lepa mam pa še u bat zavita za gspuda Štefeta.«

»Svetinc je že zadost, ampak — kua sm že tou rečt — gnadleva gspu. nhna supraga na vem če uja zaduvoln iz sama svetince.«

»Saprmš; na tu sm pa čist puzabu! Ja, prjatu, kdu pa misl na tak rajž na dum!«

»Že verjamem, al lepu pa tu use glih ni ud nh. Vidja, kedr sa šli nh gnadleva gspu supraga u Rim, pa vem, de nisa pršli nekol prazneh rok nazaj.«

»Tu je že res; al mošk sma za take reči tku puzabliu,« zdihnu je gspud dohtar Taučar in ratu rdeč ket kuhan rak. »Seer pa, luba duša, kua nej b ii pa prnesu iz rajže?«

»Oh, ene par uringlčku. U Benetkah delaja že tku lepe uringlčke, broške in prazlete, use iz farbanem kamenčkem ulužene, de nekol tega. In gnadleva gspu supraga b jih bla gvišu vesela.«

»Ja, sej praum. Za kua nism raj tebe iz saba puvalu. Ti s na use plati praktičn člouk; tu pa ni blu za nč. Sam pil pa jedn b ta nar rajš cela pot. Če sma šli u kašua cerku pugledat, sta ju ubrala kar prece pr ta družeh urateh vn. Iz štarije jh pa ni blu za spraut. U Benetkah sm jh tou pelat u razstava slik; a misleš, de sta šla? Kaj še! Kar u hutele pr Baueri sta čenela

kom. Takih zgledov, da se vse sile tako zastavijo, zgodovina ne pozna veliko.

Bulgari so vse sile napeli, da osvoje Odrin z lastnimi močmi, ko ji ga je Evropa prisodila. Nočemo daru, marveč to, kar si sami pridobimo. Občudovanja vreden junaški ponos, idealen in zato nerazumljiv pokvarjenemu sebičnemu svetu. Ruska duma je bulgarsko zmago kot svojo slavo. Prav je storila, saj je Rusija Bulgarijo osvojila in jo oživela. Po Rusih osvojena Bulgarija je s svojim orožjem pri Odrinu in v drugih zmagovitih bitkah počastila slovansko hrabrost, ki je po temnih dneh pri Čušimi, Mukdenu, Ljaojanu in Port Arturu bila zatemnjena.

Z velikanskimi žrtvami si pletejo krščanski balkanski narodi svoj lavorjev venec v človeški povestnici zlate hrabrosti. Sodi se, da je padel vsak deseti mož, pri Črnogorcih pa vsaki peti mož v krvavih bojih z nekdanjimi turškimi tlačitelji krščanske balkanske raje. A te izgube izravna prebivalstvo, ki so je osvojili krščanski balkanski narodi v tej za krščanstvo in slovanstvo zmagoslavni vojski.

Turčija? Razbitha, ponižana! Njena armada pri čataldških utrdbah je pobita, častniki ne ubogajo in se med seboj o politiki prepirajo. Ali more še turška armada ustaviti zmagoslavno prodiranje slovanskih bulgarskih in srbskih junakov proti Carigradu?

× × ×

PO OSVOJITVI ODRINA.

Bulgari nameravajo vojsko hitro končati.

Dunaj, 25. marca. »Wiener Allg. Zeitung« poroča iz Sofije: Bulgarija hoče vojsko hitro končati. Če Turčija takoj ne sprejme pogojev, ki ji stavijo zavezniki, nadaljuje bulgarska armada operacije, dokler se mir ne sklene. Bulgari nameravajo odrinsko armado s težkimi topovi odpustiti k čataldški in če ne bo šlo drugače, prodreti proti Carigradu in tako izsiliti hitro odločitev. Če se to zgodi, Bulgarija ne bo več smatrala, da jo vežejo dosedanj predlogi.

Položaj v osvojenem Odrinu.

Sofija, 28. marca. Včeraj so obnovili železniško zvezo do mestu Arda. Danes bodo železniški vlaki vozili do poldruhi kilometra od odrinskega kolodvora. Položaj prebivalstva v osvojenem mestu ni bil tako obupen, kakor so ga opisovali. Predno so Turki mesto predali, so več skladišč zažgali. Odkrila se je zaloga moke, ki se je med reveže razdelila. Poslopj je le malo poškodovanih. Nalezljivih boleznij v mestu ni. Veliko Turkov je pred predajo puške razbilo, da jim jih ni bilo treba zmagovalcem izročiti. Veliko težkih topov je poškodovanih. Munijske zaloge so Turki v zrak pogнали; celo konje so pobili. Brezžično brzojavno postajo in metalce svetlobe so Turki na povelje Šukri paše uničili. Bulgarske vojske in del srbske armade so v Odrinu nastanili. Vojaške oblasti so vse storile, da se v mestu mir in red vzdržujeta.

Pobitost v Carigradu. — Sultan plakal, ko so mu o padcu Odrina poročali.

Carigrad, 28. marca. Poročilo, da je turška armada morala čataldžo zapustiti in da je morala vse postojanke, ki jih je s težavo osvojila, ob umikanju zapustiti, je v Carigradu uničevalno učinkovalo. Pobitost se je izpremenila v obup, ko je došlo poročilo, da je Odrin padel. Ko je veliki vezir sultanu poročal, da je Odrin padel

Premagani poveljnik Odrina general Šukri paša.

Oblegovalec - zmagovalec Odrina general Ivanov.

in da se je položaj turške armade za Turke neugodno izpremenil, je sultan glasno plakal. Po avdienci velikega vezirja pri sultanu je Porta vsem svojim poslanikom brzojavila, da naj velesile prosijo, da naj pospeše posredovanje. V Carigradu so jako pobiti, ker se boje miru, ki lahko provzroči notranje nemire.

Bulgarske izgube ob zadnjem napadu na Odrin.

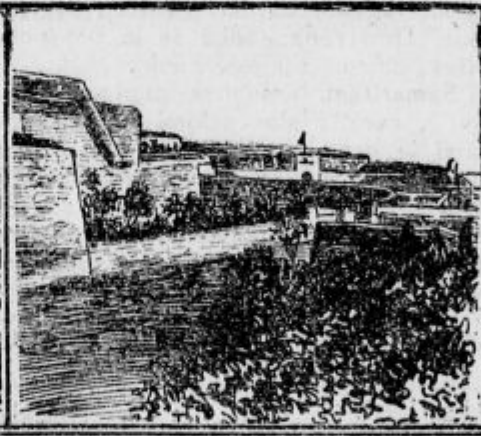
London, 28. marca. Bulgari so baje ob zadnjem napadu na Odrin izgubili približno 5000 mož. V megli so Bulgari strašno hitro prodirali. Sledili so v Odrinu strašni poulični boji, ker so Turki v zadnjem trenutku zgradili barikade, izza katerih so s strojnimi puškami streljali.

13. srbski polk ob naskoku na Odrin.

Belgrad, 29. marca. (Izvirno.) Glasom srbskega službenega poročila iz Odrina je najhujši ogenj izdržal 13. srbski polk, čegar tretji in četrti bataljon sta imela povelje, da skupaj z 52. bulgarskim polkom med 24. in 25. t. m. napadeta utrdbo Jut tepelar. Turki so iz utrdb tako ljuto streljali, da se je moral bulgarski polk umakniti, srbska bataljona pa sta imela povelje, da za vsako ceno obdržita svoje postojanke. Bataljona nista le izpolnila tega povelja in ohranila svoje postojanke, marveč sta 25. zjutraj naskočila utrdbo in jo zavzela. Srbske izgube so velike.

Srbski ranjenci izpred Odrina.

Belgrad, 29. marca. (Izvirno.) Nocoj prisplo ranjenci izpred Odrina. Pripravljeni so vse bolnišnice.

Stare odrinske utrdbе.

cei dan in se zguvarjala, de jh je murje tku preuzela, de sta fort in fort žejna in lačna. A čm jest pol sam ke ukul tavat? Al čm jest pol sam z gespud P a m m e r j a m in E g e r j a m, k sta bla tud na Italjanskem... Tu t rečem: Benetk prou nč nism vidu. Tulk vem, de je ukul in ukul prou velik vode, u Benetkah pa štarije.

»Škoda! Mende še tisteh ječ nisa vidl u Dožu palač, ke sa soje čase bral iz nh restante u murje kokr pudgane?»

»Iz ena beseda: prou nč družga nisma vidl, kokr samše štarije. Štarije t pa lohka use naštejem, kulkr jh je u Benetkah. Ampak pestima zdej tu. Men gre zdej sam tu pu glau, kuku b naredu, de b na pršou dam prazneh rok.»

»Nč ložiga kokr tu. Kela h Čudne stopja, pa s zbereja kej. Duma pa rečeja, de sa u Rime kepil; pa u use dobr.»

»Tu b blu že neki; čak, sam pugledat morm, če m je ustal ud rajže še zadost!« reku je gespud dohtar Taučar, izuleku iz varžeta pristošl in začeu pu nem brklat. »Premal u, Pepe! Kua pu, tlela mam še ene par kufra, steh patakonu; zlatu pa srebru je šou pa vs.»

»Nč na škodje! Čudn jm u že tud brez gnarja zaupu ene uringlčke.»

»Na vem; viš ke jest nekol kej taga na kepujem u Iblan. Take rei na-

ručim zmeri z Dunija. Če greš ti z ma-na, pol že murde.»

»No, um pa šou. Se uva pa še pu pot pumenila ud elektrarne, ke sm jm tou že tekat puvedat, ke sa šli na rajža, pa sa rekel, de nimaja časa pušlušat.»

»Brava! No, pa puvej kua misleš zavle elektrarne.»

»No ja; jest sm sam mislu ument, kuku morja trdet ukul, de je deželni odbor suvražnk Iblančanu, če namerava na Iblanc napraut elektrarna, deželna elektrarna! Men se zdi tu raun narobe. Če naprau dežela na Iblanc elektrarna, uja ja Iblančani dubl električna luč in sila cenejš, kokr ja maja zdej in tud cenejš kokr b ja mel, če b mest napravu ub Iblanc mestna elektrarna; ke mest gvišn na u meste kun-kuriru in u soja lastna sklada pluvau. Sej zdej vidja Iblančani, kuku morja krvau plačvat elektrika, pa s na morja pumagat, ke je tud gas u mestneh rukah. Use tu men na gre u glava in ta nar bl gvišn tud tistem Iblančanem ne, ke seer na leberalneh shodeh »žiuja, upi jeja guvornikom, kedr začneja ud elektrike guvort.»

»Ja, prjatu, tu me pa ti preveč prašaš! Čez neki morma zabaulat, če čma prejet shode — — —

»Pa jh na pugruntaja puslušauci?»

»Za tist sa pa lde, ke se našeh shodu udeležujeja, velik prenaumen.»

»No, pa če b se vader le edn enkat znaidu med nim in jh prašu, zakaj je

deželni odbor zavle tega sovražnk Iblančanu, če če napraut na Iblanc elektrarna. Kua b pa uni rekl na tu?»

»Kua! »N ž nim!« b začel upit in vn b vrgl tistga, ke b se drznu kej taga prašat. Za take slučaje mama že use preskrblen in se nam je že večkat tu dobr ubnesl.»

»No, dobr; men ket prjatie b pa že žihr pu pravic puvedal, za kua se tku ženeja in tu ket prjatu Iblančanu, de b dežela na dubila duvu-lejna, de b napraula na Iblanc elektrarna in tku prpumogla Iblančanem du pu cen luč in sila?»

»Zatu, ke b mogl mi pol naša putika u Slomšku ulc zaprt.»

»Nč zaprt; mal cnej b nastaul elektrika, pa b šlu glih tku naprej; če prou b delal mejčkn manjš prefit.»

»Tu že; al zdejšna mestna elektrarna je tud premejhna za iblanske putrebe; zatu pa morma gledat, de b nam blu duvolen napraut še ena na Iblanc.»

»Premejhna, prauja. Za kua pa nisa veči tekrat pustaul, de b bla zadost velika za iblanske putrebe?»

»Za tekat je bla zadost velika!»

»Za tekat je bla zadost velika, prauja. Kene, uni sa dohtar, podžepan je tud dohtar in usi leberaln prvakari sa škori dohtari, prefesari, derehtari al kej taga in vnder ste usi skp pukazal iz soja elektrarna, ke ste ja napravl premejhna, de še tulk nimate u glau, ket en čist navadn kinet — — —

Škumbi v okolici Ljušme je zadel mali iz El Bassana odposlani srbski oddelek na trikrat močnejše turške oddelke, ki so imeli tudi konjico in strojne puške. Srbi so Turke hrabro napadli. Boj je trajal od zore do 11. ure dopoldne. Hrabri Srbi so vrgli Turke nazaj, ko so jim veliko ljudi pobili in vzeli 325 turških vojakov in 8 častnikov. Srbi so izgubili 60 mož, 2 stotnika sta bila ranjena. Sodijo, da so se Srbi bojevali z delom armade Džavid paše, ki se je včeraj pričel pogajati o predaji.

× × ×

SKADERSKO VPRAŠANJE.

Skupen korak velesil v Cetinju. Cetinje, 28. marca. Avstrijski korespondenčni urad poroča iz uradnega črnogorskega vira: Zastopniki velesil so danes ob treh popoldne skupno črnogorsko vlado obvestili o sklepu velesil glede na meje bodoče Albanije in da mora Črnağora opustiti obleganje Skadra.

Srbija še ni dobila odloka veleposlanikov glede Albanije.

Belgrad, 28. marca. (Izvirno.) Zastopniki velesil tudi danes še niso izročili vladi odloka veleposlanikov glede Albanije in ustavitve obleganja Skadra.

Avstrijski odgovor Črnigori.

Cetinje, 27. marca. (Izvirno.) Na obvestilo, da Esad paša noče izpustiti prebivalstva brez naloga svoje vlade, je monarhija odgovorila, da bo potom carigradskega poslanika izposlovala dotičen sklep turške vlade in ga po svojem parlamentu dostavila Esad paši; med tem se pa Skader ne sme napadati. To se smatra za novo kršitev nevtralnosti, ker se zaprečujejo črnogorske operacije na Skader, čegar padec se vsak čas pričakuje. Predlog Črnogore glede sestave mešane komisije za preiskavanje dogodka v Peči in Djakovici je monarhija sprejela.

Evropska brodogradnja demonstracija proti

Črnigori?

London, 28. marca. »Daily Mail« poroča, da so se velesile zjediniše, da bodo, ako se Črnağora sklepu velesil glede Skadra ne ukloni, priredile skupno brodogradnja demonstracijo in celo črnogorsko obrežje blokiral. Do akcije proti Srbiji ne pride, ker je Pašič izjavil, da Srbiji niti v glavo ne pade Evropi kljubovati. Skupna demonstracija bi Črnogoro takoj spametovala, obenem se pa s tem prepreči vsaka separatna akcija Avstrije ali Italije.

Albanske meje.

London, 28. marca. Od velesil določena meja med Črnogoro in Albanijo se strinja ob desnem bregu Bojane približno 5 km proti Bojaninemu toku s sedanjem mejo in gre proti severozahodu tako, da ostanejo Albaniji Gorica, Taraboš in Žogaj. Pri Žogaju doseže mejo Skadersko jezero, tako da pridobi Črnağora južno od severa 60 štirjaških kilometrov, od jezera pa približno štiri petine. Mejna črta loči na to rodove Hoti in Gruda, ki postaneja črnogorska, od Kastratijev, Škreljev in Klementijev, ki se pridele Albaniji in se strne s staro mejo približno 15 kilometrov vzhodno od Podgorice. Meja je nato potegnena do neke točke južno zahodno od Andrejevice, se obrne ostro proti jugu do gorovja ob raztočju med Drinom in Plavskim jezerom, se nato obrne jugovzhodno ob zahodnem raztočju Djakovske doline in doseže Beli Drin približno 8 km pred Djakovo ob izlivu Ere-

»Oho, Pepe, pučas guvor — — —

»Nč pučas; kar sm reku, je res in um tud prec dukazu. Usak mest raste, edn bl hitr, druh pa bl pučas, kene. De u tud Iblana zrastle, če prou bl pučas, tu b mogl tist, ke sa elektrarna delat, vedet in zatu elektrarna tku velika napraut, de b zadustvala, če Iblana tud za puluvica zraste. Na tu dohtari, derehtari in prefesari sevede nisa mislel. Zdej pa puglejma enga kmeta; puglejma ta zadnga hribuca, ke šule nekol ud uznotri vidu ni. Kedr kmet kup ta prve hlače sojmo sine, mu jh kup gvišn precej veči kokr b jh u resnic nucu, čeprou jh more nost fant škori du kulena nazaj zavihane, tu nč na stri; kmet pač ve in iz tem rajta, de u fant zrasu in ket dobr gespudar zatu skrbi, de uja fante hlače tud še pol prou, ke u veči in de mu na u treba spet prec novih kepvat. Vidja, tku brihtn je usak kmet, in leberaln prvakari?»

»Pepe, za dons sm te že st. Tku s pa tečn, de te ni za prenašat. Ta nar bl pametn je, de greva usak soja pot. Ti s dons neki nataknen in s s mende naprej uzeu, de se me uš našeru. Kar puslouva se, drgač se uva še nazadne skregala.»

»No, pa adija! Ampak zapomneja nej s, pa še drugem leberaln prvakarjem nej puveja, kar jm je dons puvedu

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

nika. Mejo tvori nato Beli Drin do neke točke, ki leži 18 km zahodno od Prizrena, gre nato v Prizren in od tu proti Debarju, tako da ostane ljumski okraj Albaniji, reški pa Srbiji. Meja sledi nato teku Črnega Drina in se v jugozahodnem loku obrne na zahoden breg Ohridskega jezera. Podrobnosti meje določi na licu mesta posebna mednarodna komisija.

Dinastija Petrović v nevarnosti?

Frankfurt ob Meni, 28. marca. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Cetinja: Z baje dobro poučene strani se poroča, da je položaj dinastije Petrović zelo ogrožen. Boje se, da se dinastija ne bo mogla vzdržati in da bo prisiljena odpovedati se prestolu. V Črnigori obstoja stranka, ki dela na to, da se Črnagora in Italija združiti pod vladno ene dinastije.

Nameravan napad na poslanika Giesla?

Dunaj, 28. marca. Bosenska korespondenca poroča iz Cetinja: Ko se je imel pripeljati v nedeljo iz Trsta v Kotor avstro-ogorski poslanik podmaršal baron Giesl, se je v Kotoru razširila govorica, da se namerava na diplomata izvesti napad. Oblasti so zato v pristanišču odredile obširne varnostne naprave in ukazale, da baron Giesl ladje »Princ Hohenlohe« ni smel zapustiti v Kotoru, marveč v Novem Gradu, kjer ga je čakal avtomobil, s katerim se je po stranskih potih odpeljal v Cetinje. Državno cesto do črnogorske meje so zastražili vojak in orožniki.

Srbija in albansko vprašanje.

Iz Beograda se poroča: Z ozirom na vesti, da se bo od Srbije in Črnogore zahtevalo, da nemudoma umakneta svoje čete s teritorija, ki bo pripadela Albaniji — izjavljajo v tukajšnjih merodajnih krogih, da taka zahteva, če bi se tudi stavila, ne bo mogla imeti realnega efekta. Srbija bo, kakor je že preje objavila, priznala rešitev albanskega vprašanja, kadar bo le to v resnici rešeno in bo umaknila svoje čete; jasno pa je, da se mora albansko vprašanje preje, predno bo to storila, popolnoma rešiti. Okupacijske države ne morejo zapustiti albanskega teritorija in prepustiti na njem živeče srbsko in grško, a tudi ono muslimansko-arnavsko prebivalstvo, ki se je zavzelo za red in mir in prijateljsko sprejelo okupacijske oblasti — na milost in nemilost anarhiji, predno se točno ne ugotovi, kdo bo v Albaniji reprezentiral redno oblast in štiti svobodo prebivalstva. Najprej se mora v Albaniji rešiti vprašanje redne oblasti, da bodo mogle okupacijske čete in države v pravoveljavne roke izročiti svojo dosedanjo oblast, ki so jo izvrševale na tem ozemlju. Velesile morajo torej najprej urediti to vprašanje in o svojih sklepih obvestiti zavestnike.

Prav to velja tudi za Skader. Ondi se nahaja še oborožena turška posadka. Treba vedeti, komu se bo le-ta predala, in kaj bo s skadskimi utrdbami in vojsko, kam se bo slednja obrnila in kdo bo turško oblast v Skadru prevzel.

Albanski katoličani v Črnigori.

Cetinje, 29. marca. Barski nadškof je v nekem intervjuu radi vesti o nasilnih prekrstitvah v Albaniji izjavil: Na brzojavno vprašanje, ki mi je došlo od črnogorskega konzula v Rimu, če so vesti v časopisu o mučenju katoličanov v uličinskem okraju resnične, sem dobil informacije, iz katerih je spoznati, da so te vesti neresnične. Zahteval sem informacij tudi od vlade, ki mi je dala kategoričen in zanikajoč odgovor. Vsled tega sem konzulu odgovoril, da niso bili konzuli izpostavljeni nobenemu mučenju. Ker pa sem slišal, da se je baje izvršilo nasilno spreobračanje v djakovskem in peškem okraju, ki ne spadata pod mojo jurisdikcijo, ampak pod ono prizrenskega nadškofa, sem takoj brzojavno in energično protestiral pri črnogorski vladi in zahteval, da oblasti takoj preprečijo tako spreobračanje. Kraljevska vlada mi je odgovorila, da je izdala ukaze v tem zmislu in odpovedala posebnega komisarja, da izvrši strogo preiskavo ter v slučaju resnice naznani prekrščenim, da se lahko svobodno vrnejo v prejšnjo vero. Če so oblasti krive, bodo eksemplarično kaznovane.

Odrin — Skader.

Beograd, 28. marca. (Izvirno.) Nocojsnja »Samouprava« prispodablja usodo Odrina in Skadra in pravi: Odrin se je prisodil Bulgariji, pa naj bi ga zavezniška vojska tudi ne bila osvojila; Skader pa je diplomatično prisojen Albaniji, pa naj ga zavezniški zavzamejo ali ne. Enoinisti forum neri s tako dvojno mero. Črnagora je dovolila prost odhod skadrskega prebivalstva, dasi se je to zahtevalo zato, da bi se posadka Skadra mogla dlje obdržati; toda Esad paša je črnogorski predlog, ki je bil pravzaprav zahteva Evrope, — odbil, češ, da nima odločbe svoje vlade — in Evropa ni pritiskala nanj in na njegovo vladno, marveč zahtevala, da se ustavi bombardiranje. In vse to radi Albanije, ki predstavlja sporno jabolko za one sile, ki jo zahtevajo in s tem hrabre Turčijo na odpor. Dal

Bog, da se krivice ob dvanajsti uri poravajo.

Katoliško in muslimansko vprašanje v Srbiji in Črnigori.

Beograd, 29. marca. Iz belgrajskih merodajnih krogov se z ozirom na vesti, da se imajo katoličani in muslimani, ki pripadejo Srbiji in Črnigori, postaviti pod neko posebno varstvo, poroča to-le: Varstvo nad katoličani in muslimani se nikakor ne more priznati kakšni zunanji sili, pa tudi ne vsem evropskim velesilam skupaj, ker bi se s tem kršila suvereniteta Srbije in Črnogore, ki je bila tudi na dosedanem manjšem teritoriju neomejena, oziroma popolna. Ako so katoličani in muslimani srbski podaniki in državljani, potem jih morejo štiti edino-le srbske oblasti. V Srbiji je bilo katoličanov že tudi med ministri, da, bili so celo ministri za nauk in bogoslužje; muslimani imajo svoje privilegije in država jim plačuje verske poglavarje. Muslimani se doslej še nikakor niso pritoževali nad Srbijo. Srbija sama ponuja Vatikanu konordat za varstvo katoličanov, a Črnagora ga ima. Ustava sama zabranjuje proslizem. Nemožne si je tedaj misliti kak zunanji protektorat. To bi pomenilo, da država sama smatra drugoverce za tujce in nevarne ljudi, katerih noče sama štiti. In to bi samo škodilo položaju drugovercev in bi zaprečilo, da se jim dajo tiste svobodščine in pravice, ki se jim s konordatom in ureditvijo muslimanskega vprašanja nameravajo dati.

× × ×

ZAROTA PROTI MLADOTURKOM.

Carigrad, 28. marca. Trdi se, da je policija zasledila zaroto, ki je naperjena proti mladoturkom in proti sedanji turški dinastiji. V carigradskem predmestju Ejub so odkrili v hiši ženijskega podporočnika Lutfi efendija in v Konaku nekega bivšega poslanca zalogo bomb. Zaprlj so 30 v zaroto zapletenih oseb. Zarotniki so baje nameravali pred Porto metati bombe. Zaplenili so veliko turških in arabskih letakov, ki ostro napadajo sultana. Aretacije se v Carigradu nadaljujejo. Pristihi lige trde, da vlada sama po svojih agentih vprižarja izmišljene zarote, da prestraši sultana in ga nabujša proti osebam, ki mladoturškemu odboru niso všeč.

Dnevne novice.

— Iz hrvaško-slovenske konference v Opatiji. Povodom razprave o političnem položaju je vrhovna uprava in vrhovni svet stranke prava izdal naslednji komunikat:

V zadnjih šestih mesecih so naši sorodniki po jeziku in sosedje Bulgari in Srbi z veliko požrtvovalnostjo v vrsti krvavih bitk s krvjo odkupili svoje brate po veri in narodnosti in oživotvorili svoje ideale.

Te zmage so tudi v srcih hrvaških domoljubov izzvale iskreno navdušenje, in sicer ne samo zato, ker vidijo v njih zmago narodnega in zgodovinskega prava, nego tudi zato, ker te zmage dokazujejo moč tudi majhnih narodov, ako so prožeti z živo narodno zavestjo. Ta radost nad balkanskimi uspehi, to iskreno navdušenje in zanos bi nam morali biti nova vzpodbuda k vztrajnemu delu za uresničenje hrvaškega zgodovinskega državnega prava in hrvaškega narodnega zedinjenja. A ravno nasprotno se med Hrvati samimi, zlasti pa med mladino, opaža nemili pojav, ki povsem v ozadje postavlja hrvaško državno pravo in hrvaško narodno načelo: zedinjenje hrvaških in slovenskih dežel v smislu programa Ante Starčevića iz leta 1894. Z ozirom na sistematično protihrvaško delo s strani državnih činiteljev, katerim je hrvaški narod podrejen, je ta preobrat v mišljenju razumljiv, nikakor pa ne opravičen. To more biti le sad obupa, znamenje, da ni več vere v lastno moč hrvaško-slovenskega naroda, znamenje, da ni več zaupanja v našo skupno boljšo narodno bodočnost.

Po dogodkih na Balkanu te vere nismo izgubili. Nasprotno, se zrastle je v nas in nam okrepila prepričanje, da se bodo naši hrvaški narodni ideali: zedinjenje in samostojnost hrvaško-slovenskih dežel, v doglednem času tudi uresničili.

Zato apeliramo na vse pravaške domoljube in zlasti na pravaško mladino, da ohranijo polno vero v pravice hrvaškega naroda.

Tudi po zmagi orožja balkanskih zaveznikov ostane slej ko prej nujna potreba, da se zberemo vsi Hrvati in Slovenci v čim jacio falango, da stisnemo svoje vrste in da s pomnoženimi silami nadaljujemo boj za oživotvorenje hrvaškega državnega prava in po njem našega narodnega zedinjenja.

To ni samo plemenit, zakonit in opravičen cilj našega dela, marveč je edini predpogoj našega nadaljnjega narodnega obstanka.

Izsolani po bridkih izkušnjah ne polagamo svojih nad na kogarkoli izven hrvaškega naroda in zavrnimo vsak poizkus,

da bi bil hrvaški narod kogarkoli slepo protinarodno orodje; stopajmo naprej po svojem dosedanem državopravnem in narodnem programu, zaupajoč samo v Boga in Hrvate!

— **Zadružni kongres.** Ob priliki glavne skupščine Zadružne Zveze se bo vršil dne 2. aprila popoldne od 4. ure dalje in dne 3. aprila od 10. ure dalje zadružni kongres v sledečem redu: 1. O načinu vračanja posojil (Vl. Pušenjak). 2. Zadružništvo in skrb za javni blagor (nadsvetnik Miho Obuljen). 3. Centralna zadružna blagajna (dr. Matko Laginja). 4. Obrtno-kmetijsko zadružništvo (ing. Remec). 5. Novi zadružni zakon (dr. J. Ev. Krek). 6. Zadružništvo in kmetijska trgovina (Janko Jovan). — Kongres bo nudil sliko najnovejših stremeljenj na zadružnem polju in postavil nove cilje jugoslovanskemu zadružništvu. Naše zadruge morajo iti z duhom časa naprej in pazno slediti napredku zadružne organizacije drugod. Temeljita teoretična izobrazba naj bo podlaga za požrtvovalno delo naših vrlih jugoslovanskih zadružnih delavcev. Zadružari in prijatelji jugoslovanskega zadružništva se bodo važne prireditve gotovo v obilnem številu udeležili.

— **Avstrija in nekdanje makedonsko vprašanje.** Pred leti se je veliko pisalo o nekdanji turški Makedoniji. Evropa se je začela »pečati« z makedonskim vprašanjem, ki so ga krvavi ustanki tlačanih kristjanov vedno znova klicali v spomin politični javnosti. Rodili so se slavnostni »reformni« programi. Pred nami leži mala vojaško-politična študija »Makedonijae« iz leta 1905, ki je potekla po izjavi Danzerjeve »Armeezeitung« izpod peresa odlično informirane vojaške strani. Pisatelj smatra uničenje Evropske Turčije ne samo kot politični interes Avstrije, marveč tudi kot našo historično kulturno nalogo. Boj za osvoboditev krščanskih narodov, ki že stoletja ječe pod turškim jarmom, bi bil kulturni boj v najpristnejšem pomenu. Dalje kombinira pisatelj novo politično konstelacijo na osvobojenem Balkanu in pledira za ustanovitev nove in močnejše jugoslovanske države, ki naj bi obsegala vse hrvaške in srbske dežele kot protiutež proti Veliki Bulgariji in avtonomni Albaniji. To bi značilo — pravi pisatelj — korak naprej na neustavljivi poti razvoja svetovne zgodovine, ki skuša narode istega jezika združevati. Da bi se s tem istočasno dualistična struktura monarhije morala umakniti novim državnopravnim formam, je verjetno. Tako je sodil visok vojak pred osmimi leti in takrat bi bil naš korak morda še mogoč. Osvoboditev balkanskih kristjanov se je izvršila brez nas in celo proti nam. Ali naj Avstrija tudi še zamudi rešitev svojega jugoslovanskega vprašanja in izlira v dualizma, čegar nadomestitev z novo državnopravno obliko je smatral visok vojak, pisatelj gori omenjene študije, za neobhodno potrebo do uresničenja besed: Austria erit in orbe ultima?

— **Namestu praznih simpatij — dejansko darežljivost!** Odpošljite piruhe »Slovenski Straž« v obliki darov za obmejne Slovence. Ne čakajte — samo z darežljivostjo morete dejansko pomagati slovenskemu napredku. Naš narodni odpor nima od tega nič, ako ga spremljate samo s praznimi simpatijami.

— **Jugoslovanska Strokovna Zveza** je priredila dne 28. t. m. ob 6. uri zvečer delavski shod v Vevčah. Zborovanje je bilo prav dobro obiskano. Razpravljalo se je o delavskem bolniškem zavarovanju. Na shodu so govorili državni poslanec Gostinčar in delavska tajnika Jugoslovanske Strokovne Zveze Mejač in Peterca.

— **Podružnica »Slovenske dijaške zveze« za Gorenjsko** priredi v »Ljudskem domu« v Kranju dne 30. t. m. predstavo: »Prababica«. Tragedija v petih dejanjih. — Spisal Fr. Grillparzer. Režijo vodi phil. Franc Koblar. — Cene prostora: Sedeži I.—II. vrste 1 K 40 vin.; III.—VI. vrste 1 K; VII.—X. vrste 60 vin. Stojšče 40 vin. Dijaško stojšče 30 vin. Galerija: Sedež 80 vin., stojšče 40 vin. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni »Ilirija« in na večer predstave pri blagajni. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Konec okoli 10. ure zvečer.

— **Rimskim romarjem - pevce!** Oglasil se je toliko pevcev, da imamo zagotovljen mešani zbor, v katerem so vsi glasovi zastopani. Vsak pevec naj vzame seboj Cecilijo, oba zvezka prve izdaje. V drugi izdaji je besedilo drugačeno in tudi harmonizacija. Ker imajo većinoma cerkve prvo izdajo, naj si izposodijo od župnega urada. Vsak župni upravitelj bo gotovo rad posodil za nekaj dni cerkveno pesmarico. Romarji-pevci naj se vozijo s svo-

jimi ljudmi, vsak naj vstopi le pri svojem oddelku. Na dolgi poti se znanci najbolje počutijo, če so skup. Kadar bomo pa za petje nastopili, naj pa pridejo vsi pevci k pevovodju. In vse naj se vrši brez šundra mirno in dostojno. S takim nastopom bomo v sv. letu zelo imponirali drugim narodom, posebno še Italijanom, ki so bolj živahne narave, in tudi tega pri cerkvenem petju ne morejo zatajiti. — Gotovo je med romarji še več pevcev, ki se mi niso priglasili, tudi one prosim, naj se v pevski zbor uvrste. Pevci naj le pojo, poslušalcev bo tako več. — Arko, dekan.

— **Na znanje rimskim romarjem.** Nekateri priglasenci se niso plačali in čakajo zadnjega dneva. Pozivljajo se, ako se hočejo romanja udeležiti, da pošljejo določeno vsoto nemudoma, sicer se ne smatrajo za priglasence. — Romarske knjižice z legitimacijo vred bodo prejeli priglasenci drugo polovico prihodnjega tedna.

— **Gostovanje članov slovenskega gledališča** iz Ljubljane pod vodstvom g. Ant. Verovška se letos vrši v Gorici, Tolminu, Kanalu, Prvačini, Celovcu, Mariboru, Celju, Trbovljah. Nato sledi gostovanje po Kranjski. Kjer bi želeli gostovanja članov slovenskega gledališča, naj pišejo režiserju g. Ant. Verovšku. Družba ima primerne igre tudi za naše večje društvene odre.

— **Sorodniki v Ameriki povožene-ga Slovence se iščejo.** Glasom dopisa c. in kr. konzulata v Clevelandu se je ponesrečil meseca februarja 1912 v Clevelandu in Sev. Ameriki neki Martin Misco in sicer ga je cestna železnica povozila. Imenovani je bil Slovenec in približno 45 let star. Do sedaj se ni moglo ničesar poizvedeti o njegovih morebitnih sorodnikih. Ker bi se za sorodnike zgoraj imenovanega mogla izposlovati kaka odškodnina, naj se ti zglašajo pri okrajnem glavarstvu svojega okraja oziroma v Ljubljani pri mestnem magistratu ali pa naj se v tej zadevi obrnejo naravnost na c. in kr. avstrijski konzulat v Clevelandu.

— **Črn mož.** V vasi Mraševo blizu Valtevasi na Dolenjskem pripovedujejo že kake tri leta, da je v gozdu divji mož, ki lovi solarice. Dne 18. marca so šle mraševske deklice zopet v šolo v Valtovas. Ko so bile sredi gozda, je zopet pritekel po stranski gozdni poti črn mož, prijel 10-letno Franciško Zbašnik, jo vleknil s sabo in jo oskrnil. Njene tovarišice so seveda vse prestrašene zbežale in prišle po velikih ovinkih skozi vas Prapreče po veliki zamudi v šolo. Starši so naznanili zadevo orožnikom, ki so prišli krav kmalu na sled tem nezalisanim lopovčinam. Prijeli so namreč 20letnega posestnikovega sina Franceta Raubarja iz Jurke vasi, ki so ga deklice spoznale za skrunilca mladih otrok. Skozi tri leta se je mazal z ogljem in prežal kot pravi strah šolske mladine v gozdu na solarke deklice. Izpriženec sicer taji, da bi imel tudi druge zločine na vesti, a mu to ne bo mnogo pomagalo. Orožniki so ga spravili v ječo v Novo mesto, kamor mu zaslepljeni starši še približke v hrani donajajo. Vsa okolica se je oddahnila, da so prijeli tega izkvarjenega človeka, na račun katerega so že mnoge nedolžne osebe prišle na slab glas, ker so jih osumili teh zločinov.

— **Nesreča v litijski predilnici.** Veliko soboto popoldne je čistil 43letni delavec Anton Kunstl v litijski predilnici stroj, jermen mu je pa vjel levo roko, ki mu jo je stroj odtrgal.

— **Z nožem na Veliki petek** je v Razpokah, občina Moravče, smrtonovarno ranil sin nekega kočarja 72letnega kočarja Ivana Grilca.

— **Napad v Bizoviku.** Ivana Briceljna v Bizoviku so nekega večera, ko je šel domov, fantje brez vsakega razloga napadli in ga pretepli z vilami in s kolmi ter ga nevarno ranili.

— **Mrtvega so našli** dne 26. t. m. zjutraj 31letnega rudarja Jožefa Dreca iz Semnika. Ležal je na tleh, iz nosa mu je tekla kri. Vzrok smrti še ni znan.

Štajerske novice.

— **Na Belo nedeljo** v št. Lovrenc nad Mariborom! Vrli mariborski Orli priredijo na Belo nedeljo, 30. t. m., ob 4. uri popoldne v Kodrovi gostilni v št. Lovrencu večjo narodno veselico. Slovenci iz Pohorja in Podravja, pridite!

— **Pozor! Nemškutarji** v laški okolici in trgu samem skušajo pripraviti vlagatelje nemške posojilnice do tega, da bi odstopili večji del svojih vlog. Širijo se celo govori, da bodo tudi vlagatelji izgubili ne samo ves naložen denar, ampak bodo tudi zraven še več plačevali, če ne odnehajo. Da se spravi jasnost v to zadevo, se vrši v nedeljo, 6. aprila v Laskem velik shod, na katerem bo v tej zadevi govoril poslanec dr. Benkovič in se bodo dajala pojasnila.

— **Dr. Jankovič** je obležal štajerskim liberalcem v želodcu. Pozabili so že skoro

na obstrukcijo, na dr. Koroška, dr. Benkoviča in druge neljube jim naše voditelje, le dr. Jankovič, ta kozjanski doktor, jim mrzi. Seveda računajo liberalci, da če se spravijo z vso močjo na njega, mu izpuhijo okraj, katerega zasede na to Spindler, ki bi kandidiral tudi za namestnika deželne glavarja. Kdo ne bi privoščil liberalcem to veselje?

Štajerc molči. O velikanskem polomu nemškutarske posojilnice v Laškem trgu »Štajerc« molči kot skala. Kaj pa naj tudi piše nemškutarski nesramnež! Izgovora nima glede na Drolcevo poverbo prav nobenega. Drolc je bil strasten liberalac in nemškutar, velik in ugleden mož spodnještajerske nemškutarije, vnet podpiratelj Südmarke ter, kar je gotovo »Štajercu« glavno, eden krušnih očetov »Štajerca«. »Štajerc« je dobival od sedanjega falitne laške nemškutarske posojilnice leto za letom znatne podpore. Lansko leto je Drolc nakazal »Štajercu« konsorciju celo 300 kron. »Štajerc«, ta nesramni častnikarski falot na Spodnjem Štajerskem, ta hudoba, pisana s smrdljivim ptujskim šnopsom, je torej sam pripomogel, da zadene tudi marsikatero slovenskega kmeta v Laški okolici nesrečna usoda — poloma. »Štajerc« je žrl krivično prilasčeni denar, »Štajerc« očetje gotovo ne bodo sedaj skušali popraviti krivice, ki se godijo zadržnikom te posojilnice. Kolikokrat je »Štajerc« brusil svoj šnopsarski jezik nad slovenskimi denarnimi zavodi in jim prerokoval pogin, ker jih vodijo duhovniki. Če se je zgodil pri kaki slovenski občini kak mal nered, metal je »Štajerc« ogenj in žveplo sramotenja po naših možeh. Kje si ostal ptujski nesramnež sedaj? Tvoj krušni oče Drolc, ki je živel tako, kot živi ogromna večina tvojih pristašev, je požrl nad 400 tisoč kron. Šel je posnemati prijatelja tvojih pristašev, šentlenarskega Mravljaka, ki je pred leti poveljeval pri nemški kasi v Št. Lenartu nad 200.000 K in nato tudi nena doma — umrl. Molčiš, ti nemčurska hudoba! Zakaj? Kosmato vest imaš in tudi tvoji očetje tako.

Š Zelo pobožen katoličan je naenkrat postal ptujski »Štajerc«. Tako vroče se zavzema za mrtvega frančiškana Palica, da v svoji navdušenosti za katoliško vero izblekne sledeče: »Katoliška vera bi pač že davno na vislicah in pod srbskimi bajonetmi izdihnila, ako bi jo varovala slovenska duhovščina.« Gotovo bo Linhart dobil za to sveto navdušenost iz Rima kak red. Če bereš članek »Mučeniška smrt« dalje, skoro ne moreš verjeti, da je »Štajerc« list, kateri dobiva na tisoče kron podpore od protestantov, da ga vzdržujejo ljudje, ki so odpadli od vere, ki so verni samo tedaj, ko jim slovensko ljudstvo nosi denar. Hinavstvo nad hinavstvom!

Š Nalezljive bolezni med otroci divjajo v ptujskem in mariborskem okraju v veliki meri. Posebno škrlatica in difteris-davica žanje grozno med deco pod 14 leti. Pri Sv. Barbari v Halozah imajo dosedaj že nad 40 mrličev. Žalostno, da se politična oblast skoro ne zmeni za te razmere. Distriktni zdravniki, seveda tudi Nemci, nimajo časa se potruditi, da bi se kužne bolezni omejile, saj jih kliče bolj nujno politično delo. Smo pač na Štajerskem. — V Mariboru in okolici je proglašena pasji kontumac, ker je nek stekli pes pogrizel v Pobrežju pri Mariboru več oseb in živali.

Š Nehvaležnost je plačilo sveta, lahko zaključita dva velika nemškutarja mariborske okolice, namreč vpokojeni vodja mariborske zemljiške knjige Fr. Senekovič in vinotrtar J. Pesl v Lajterspergu pri Mariboru. Pri dne 27. marca se vršičih volitvah v občinski odbor lajtersperški sta ta dva zagrizena nasprotnika slovenske in katoliške stvari popolnoma zletela iz odbora. Senekovič je znani deželno in državnozborni kandidat štajercijancev proti našemu Rožkarju, Pesl pa se je kot načelnik krajnega šolskega sveta zaklel, da odpravi slovensko šolo v Krčevini. In sedaj so Nemci in nemškutarji sami vrgli ta dva slavna moža pod kap. Med tema dvema in znanim Franceljom Girstmayerjem vlada namreč sovraštvo. To pot je zmagala Girstmayerjeva struja.

Š Telefonski nered. Na Jožefovo je zapadlo malo snega, ki pa je bil tako težak, da je potrgal po Mariboru in okolici večino žic lokalnega in interurbanega telefona. Še do danes, 28. marca, zveze niso popravljene. Tako skrbi naša poštna uprava za redno poslovanje telefona.

Š Pomlad. Iz Ormože poročajo: Breskve in marelice so po našem okraju že v cvetju. Ako le tega lepega in zgodnjega cveta ne bo mraz uničil!

Š Smrtna kosa. Iz Huma pri Ormožu že poroča: Umrla je pretečni teden prevžitkarica in bivša posestnica Ana Ivanuša v visoki starosti. — Pretekli teden smo pokopali tudi mlado zakoniko ženo Marijo Munda, roj. Bogod. V zakonu sta živela s svojim možem komaj tri leta. Počivaj v miru!

Š Nesreča. Gostilničarja in mesarja g. J. Kirbiša v Mariboru je njegov konj, ko ga je izpregal, močno ugriznil v desno

roko. Zdravnik dr. Tursič mu je podal prvo pomoč.

Š Dobra sadna letina. Sadjerejci si obetajo letos dobro sadno letino. Sadno drevje je polno cvetnih popkov. Marelice in breskve so že v cvetu. Oni sadjerejci, ki so dozdaj držali lanska jabolka, upajo doseči boljše ceno, so zelo slabo zadeli. Cena jabolkom je zelo padla. Plačuje se zanje komaj 20 do 24 vinarjev za 1 kg. Enaka cena je bila tudi jeseni.

Š Sadno drevje in vinske trte poškodovale. Iz Majšberga pri Ptuj nam poročajo, da so neznani zlikovci nedavno mnogo sadnih dreves ob okrajni cesti Turniš—Št. Vid porezali. Podobni slučaj so se dogodili v Majšbergu, kjer so trtem v vinogradih korenine porezali. Četudi je razpisal ptujski okrajni zastop na nagrade za sledovanje storilcev, vendar se še orožnikom doslej ni posrečilo najti zločinca.

Š Konec žalostnega življenja. V Kapfenbergu službeni 32letni pomožni delavec Henrik Fink je imel z Ivano Holzer, ki je bila za šest let mlajša, ljubavno razmerje. Pred kratkim pa ga je zapustila in živela skupno s 35letnim železniškim mojstrom Antonom Potz. Fink se je v razburjenosti podal na velikonočno nedeljo v stanovanje Potza ter vpriči njega zahteval od nje, naj razmerje z njim zopet obnovi. Holzer je Finkovo ponudbo odklonila. Ker je začel Fink groziti in nasilno nastopati, ga je dal Potz vun vreči. Na velikonočni ponedeljek, ko je bil Potz odsoten, je prišel Fink zopet tja ter njej staval iste zahteve kot prejšnji dan. Holzer se je branila Finku željo izpolniti, zato ji je on zadal z nožem okoli 20 smrtonosnih vbodljajev v glavo, prsi in pljuča. Težko ranjeno so spravili v bolnišnico in ni upanja, da bi zopet okrevala. — Surovega ljubimca so zaprli.

Š Nemška planinska kočja na slovenskem Pohorju. Nemško planinsko društvo v Mariboru zgradi na zelenem slovenskem Pohorju planinsko kočjo.

Š Konkurz. Trgovca Josip Matič v Celju je napovedal konkurz.

Š Samoumor. V Radgoni je skočil v Muro in utonil Pavel Zollenstein, rojen leta 1870. v Središču. Zakaj je to storil, ni znano.

Š Pri občinskih volitvah v Čermljenšaku so zmagali »Štajercijanci« in je za župana izvoljen zopet g. Kocbek, pa le z veliko težavo.

Š Občinske volitve v Leitersbergu pri Mariboru. Pri občinskih volitvah dne 27. t. m. so zmagali Nemci in nemškutarji v vseh treh razredih.

Š Umrl je Jožef Leskoschegg v Ptuj, znani vinogradnik.

Š Schulvereinova majeva slavnost v korist nemški mladini v obmejnih krajih je dosegla velik uspeh ter se je nabralo okoli 150.000 kron. Letos se namerava vršiti ta prireditev še v večjem obsegu.

Š Maščevanje. Iz Maribora poročajo, da je hotel kočjaž Jernej Ternovšek na Grajskem trgu s svojim vozom ustaviti. V tem trenutku ga je napadel brezposelni kočjaž Vilibald Likavec, mu zadal z nožem pet vbodljajev v glavo in pobežnil. Likavec je bil namreč 22. t. m. zaradi pijanosti iz službe odpuščen in se je hotel zaradi tega maščevati.

Š Pri peči zgorel. Iz Celja poročajo: Nedavno je šla 75letna prevžitkarica Barbara Potočnik iz Št. Pavla pri Preboldu v Gornji grad k sorodnikom na obisk. Sedla je v sobi k zakurjeni peči ter zaspala. Ponoči se ji je vnela obleka. Starki, ki je zadržala težke opeklina na celnem telesu, so prišli domači na pomoč ter jo spravili v ljubljansko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Koroške novice.

k Narodna čitalnica v Celovcu priredi dne 13. aprila 1913 popoldne ob 4. uri v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu s sodelovanjem dramatičnega društva v Mariboru krasno narodno igro »Grajšak in kmet«. Igra je namenjena posebno ljudstvu in se vršijo v tej igri krasni prizori iz življenja kmetijskega ljudstva. Ker je dramatično društvo v Mariboru znano že iz lanskega leta uprizorjene igre »V znamenju križa« katera je vsem izredno ugajala, je upati, da pride k tej predstavi vsak naroden koroški Slovenec. Za primeren zabavo po igri je preskrbljeno. Čisti dobiček je namenjen podpornemu društvu za slovenske dijake Koroške.

k Protialkoholno gibanje. Kazaze: Na velikonočni ponedeljek smo ustanovili pri nas protialkoholno društvo Sv. vojska. Dolgo smo se za to pripravljali, a slednjič je misel vendarle resnica postala. Po dopoldanski službi božji smo imeli protialkoholno predavanje za mladino, popoldne pa za odraslene. Pri obeh shodih je po kratkem nagovoru vlagatelja pravil predaval g. L. Puhar iz Ljubljane s pomočjo protialkoholnih skriptičnih slik. Govor s svojimi prepričevalnimi dokazi je obkrog globoko vplival na poslušalce.

Zborovanje za mladino je trajalo dve uri, ono za starejše osebe pa štiri ure, a vendar so udeleženci z malimi izjemami vztrajali do konca. Mladine je bilo na shodu 40 deklic in 37 fantov, odraslenih je bilo okoli 70 žensk ter 84 moških. Obkrat smo zborovali v šoli. Hvala zato oblastem, ki so nam šli tozadevno na roko, hvala posebno g. govorniku in čast občinstvu, ki ga je prišlo tako mnogobrojno poslušat. Ko so Bulgari naskakovali Odrin, smo pri nas zbirali prve organizirane čete na boj proti alkoholu, Odrin je padel, dal Bog, da pade pri nas tudi polagoma trdnjava alkoholizma!

k Sreča v nesreči. Metlova. Ob zadnjem velikem snegu je les med Sinčevsjo in Pliberkom mnogo trpel. Veliko debel je sneg prelomil, druge zopet vrge na tla. Celo noč se je čulo iz gozda močno pokanje. En bor ob železnici se je podrł pod težo snega ravno v trenutku, ko je pripeljal osebni vlak. Sreča v nesreči pa je bila, da ni padel na tir, ne na ali med vozove, ampak na odbijalne plošče (pufarje) pred strojem, kjer se je odlomil in poškodoval napravo za zaviranje, tako da so morali iz Pliberka dobiti drugo lokomotivo, ki je vlak s postaje na Metlovi vodila dalje.

Primorske vesti.

p S pošte na Primorskem. Poštna aspiranta Filip Bizjak in S. Kaloper sta imenovana za poštne oficijante, in sicer prvi za Mali Lošinj, zadnji pa za Kormin. — Mesto poštne ekspedientke v Sv. Petru na Soči je dobila Terezija Turra, mesto poštne ekspedientke v Velikih Munah pa Jožef Poporot. — Poštni oficijant Luka Pavič je premeščen iz Malega Lošinja v Pulj. — Umirovljena je poštna oficijantka Viktorija Bombig v Korminu. — Abiturient Franc Rapotec je imenovan za c. kr. poštnega praktikanta v Pazinu.

p Aeroplan nad Trstom. Včeraj, v petek, se je pojavil nad Trstom precejšen aeroplan v obliki velikega povodnega ptica, ki je s širokim repom in zakrivljenimi perotnicami mirno in dostojanstveno pripul od neke preko Proseka in polagoma zajadral preko mesta dalje v istrsko smer. Za mestom se je pa obrnil v dolgem loku in je krenil na morje ter je izginil nekam v nedogled. Občinstvo je obstajalo po cestah in je gledalo zračni manever v višini kakih tisoč metrov. Aeroplan je plaval nad Trstom krog šeste ure zvečer in je bil najbrže vojaški, ker je vsem drugim vzletavanje prepovedano.

p Aviatka nesreča v Pulju ob prestolonaslednikovi navzočnosti. Dne 28. t. m. se je pripeljal v Pulj iz Miramara prestolonaslednik Franc Ferdinand, da nadzoruje vojno brodovje. Eden najboljših pilotov naše vojne mornarice, fregatni poročnik Bomfield, ki se je s se nekimi častnikom prestolonasledniku na čast dvignil v zrak, je pa padel, ker je prehitro zasakal aeroplan in si je zlomil desno nogo. Bomfieldu je prihitela na pomoč bližnja torpedovka. Prestolonaslednik je takoj hitel na krov torpedovke in je poročnika pohvalil radi njegove spretnosti in hladnokrvnosti ob nesreči in ker hude bolečine tako močito prenaša. Aparat so rešili.

p Poletni poštni in brzojavni urad v morskem kopališču Sesljan se otvori že s 1. aprilom t. l.

p Poroka. V sredo se je v Rojanu poročila gospica Vilka Vončina z g. Rudolfom Brethom, uradnikom v Rovinju.

p Martin Pečar. Predvčerajšnjim zvečer je preminul v Lonjerju v visoki starosti 77 let tamošnji posestnik, Martin Pečar.

Ljubljanske novice.

lj Imenovanje za c. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani. Iz Trsta poročajo: V konceptnem statusu so imenovani: Grof Karol Hüniš za policijskega ravnatelja z naslovom vladni svetnik, dr. Mihael Skubelj za ravn. namestnika z naslovom nadkomisar; za komisarja Ghersinich; za koncipiste: Junowicz, Puš, Del-Linc, Gogola. Pisarniški uradniki: Franc Fink kot voditelj pomožnih uradov, Rudolf Bizjak, Rudolf Smrekar, Andrej Križe, Franc Obradovič za kanceliste. — Straža. Peter Ghersinich za poveljnika straže z naslovom strážniški okrajni inspektor. — Revirni inspektor Thurner. Civilnim strážnikom bo načeloval revirni inspektor Toplikar. Strážniški zbor šteje 130 mož, 55 mož se je prevzelo od ljubljanske mestne policijske straže, ostale je transferiralo policijsko ravnateljstvo v Trstu k policijskemu ravnateljstvu v Ljubljano. Skupno šteje osebje držav. policijskega ravnateljstva v Ljubljani 166 oseb.

lj »Novi sinjegrajski župan« je naslov veleabavni burki, ki se uprizori jutri, v nedeljo, 30. t. m., na odru Rokodelskega doma. Pri uprizoritvah v prejšnjih letih je

igra izredno ugajala. Ker sedaj že dalj časa ni bila na odru, naj bi se slavno občinstvo poslužilo prilike in prišlo k jutrišnji uprizoritvi veseligr v Rokodelski dom. Pričetek je ob pol sedmi uri.

lj Ex lex na magistratu. S 1. aprilom poteče trimesečni provizorij, katerega je občinski svet dovolil županu. Do sedaj pa v zadevi proračuna za letošnje leto ni bilo niti ene seje finančnega odseka. Več o tej izredni delavnosti magistratne večine še izpregovorimo.

lj Doklade mestnim učiteljem, ki imajo izpit za meščanske šole, je dovolil občinski svet ljubljanski za leto 1913. — Proračun za leto 1913. sicer še ni sprejet, vendar so se te doklade na polovico že izplačevale. To je vse prav, toda prav pa ni, da je magistrat izplačal le nekaterim, dasi je bilo sklenjeno, da se nakaže doklada vsem, ki imajo izpit. — Konstatirati moramo, da je te doklade nakazoval s posebnimi dopisnicami učitelj Luka Jelenc ravno ob času, ko se je bližala volitev v c. kr. mestni šolski svet. — Kdo je pooblastil Jelenca, li sam župan ali mag. svetnik Lah, ki predstavlja včasih ves, včasih pa 0 mestnega šolskega sveta — kakor mu pač prav pride — nam je vseeno, zahtevamo pa, da se do prihodnje občinske seje nemudoma nakaže doklada še ostalim trem. Kjer se je vzel denar za Jelenčeve ljudi, tam mora biti tudi za tiste, ki so še bolj upravičeni do te doklade kakor Jelenc sam. Zahtevamo pa tudi, da šolski poročevalec svetnik Lah stori svojo dolžnost in takoj poskrbi za red. — Sklep občinskega sveta se bo izvrševal za vse enako!

lj Pevska skušnja je danes ob pol osmi uri zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma.

lj Benefica članov slovenske drame. Dne 1. aprila, prvi dan po sklepi sezonski predstavi, prirede člani slovenske drame svojo prvo benefično predstavo. Igrala se bo veleabavna veseligr »Gospod senator«, ki je dosegla pred štirimi leti z gosp. Danilom v naslovni ulogi najlepši uspeh. Velike komične vloge imata gg. Povh in Bukšek in sodelovanje dam gg. Bukšekove, Danilove, Kreisove, vseh v tipičnih komičnih vlogah nam obeta res lep, zabaven večer. Upamo, da bo občinstvo vedelo upoštevati zasluge letošnjega dramskega ansambla, ki je v mnogih skrbno naštudiranih dramah, veseligr in burkah zabaval občinstvo. Režijo ima g. Skrbinšek. — V četrtek, dne 3. aprila, druga benefična predstava slovenskega dramskega o s o b j a. Uprizori se priljubljena ljudska igra »Kevček Andrejček«.

lj Iz gledališke pisarne. Danes, v soboto (par) zadnjič »Tosca« z gospo Lili Nordgartovo kot gostom. — V nedeljo popoldne (izven abon., lože par) zabavna opereta »Jesenski manever« s subreto gdčno. Fantovo. Ob 7. zvečer (nepar) vesela burka za smeh »Pred poroko«. Vsled hipne izpremembe zagrebškega repertoarja odpade v ponedeljek že naznanjeno gostovanje gospe Polakove; uprizori se »Madame Butterfly« z gospo Nordgartovo kot gostom. Predstava bo za par.

— Šišensko prosvetno društvo naznana vsem članom, da za v nedeljo napovedano predavanje radi društvenega pogreba izostane. Umrla je družnena članica Marija O m a n. Pogreb se vrši dne 30. marca, v nedeljo, ob 3. uri popoldne iz hiše Sp. Šiška 166 nasproti Kersičeve tovarne.

lj Umrl je v deželni bolnišnici 71 let stari Ivan Štayer, portir v deželni blaznici na Studencu.

lj Vojaška godba svira jutri od pol 12. ure do pol 1. ure popoldne v Zvezdi.

lj Občni zbor Rdečega križa za Kranjsko se vrši dne 3. aprila 1913 ob 5. uri popoldne v knjižnici c. kr. deželne vlade (II. nadstropje), Bleiweisova cesta. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. Gospodarstvo poročilo in račun za leto 1912. 3. Dopolnilna volitev treh odbornikov za deželno društvo.

— Redni letni občni zbor »Pogrebnega podpornega društva« c. kr. pošt-nih in brzojavnih uslužbencev v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 30. marca 1913 ob 4. uri popoldne v Restavraciji Perles (Matjan) Prešernova ulica. Gospodje člani in gospe sočlanice društva se vljudno vabijo k polnoštevilni udeležbi.

lj Restavracija v »Narodnem domu« dobi novega restavraterja. Dosedanjemu najemuiku g. Dražilu je odpovedano. Restavracija bo razpisana. lj Avtomobil si nabavi tukajšnja deželna vlada.

lj Kap je zadela včeraj na Marijinem trgu Marijo Markovičovo, rojeno 25. januarja 1858. leta v Pivki, občina Naklo pri Kranju, stanujočo na Kongresnem trgu št. 3. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

lj Ponarejene krone zopet krožijo po mestu. Falzifikati so precej dobro napravljani in jih je najlažje spoznati po polzlo-

sti, mehko, posebno pa še po tem, ker nimajo na robu napisa.

Ij V Gradcu aretirani ljubljanski hišni posestnik, katerega je graška policija že dolgo časa zasledovala, da je lazil za mladoletnimi deklicami in jih nadlegoval, se pravilno piše Herman Kranz in je v Ljubljani, posebno na Poljanski cesti, znana osebnost. Policiji se je po dolgem zasledovanju posrečilo dobiti ga pri izvrševanju zločina.

Ij Umrli so v Ljubljani. Marija Pečnik, bivša branjevka, 65 let. — Kuno Schön-bucher, zasebnik, 25 let. — Marija Serš, hči železniškega uslužbenca, 3 leta. — Barbara Potočnik, užitkarica, 73 let. — Edvard Prešeren rekte Židan, sin tobačne delavke, 9 mesecev.

Upnajte le vžgalice: V korist obmejnim Slovincem!

OJAČENJE NEMŠKE ARMADE.

V posebni izdaji »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« objavljajo, da se po vladni predlogi namerava zvišati mirovno stanje nemške armade od 544.211 na 661.170 mož. Pehota bo v bodoče štela 669, zdaj 651 bataljonov, konjenica v bodoče 550, zdaj 516, pehotna artiljerija v bodoče 55, zdaj 48 bataljonov, pionirji v bodoče 44, zdaj 33, prometne čete v bodoče 31, zdaj 18, tren 26, zdaj 25 bataljonov. Naš uradni brzojav pa poroča iz Berolina: Število nemške armade se pomnoži za 4000 častnikov, 15.000 podčastnikov, 117.000 deseterikov in vojakov in za 27.000 konj.

POVIŠANI ARMADNI PRORAČUN V RUMUNJI.

Rumunski ministrski svet je sklenil, da se poviša proračun za 28 milijonov, katera vsota se izda večinoma za vojaške namene.

ANGLEŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK NAMERAVA ODPSTOPITI.

Iz Londona se poroča, da namerava angleški ministrski predsednik Asquith odstopiti in da mu bo sledil sir Edvard Grey.

Telefonska in brzojavna poročila.

PODROBNOSTI O PADCU ODRINA.

Belgrad, 28. marca. (Izvirno.) Glasom poročila bulgarskega, vrhovnega poveljstva, je celokupna kavalerija pred Odrinom sestajala iz kavalerije dveh srbskih divizij, vsaka po 600 konjnikov, skupaj 1200 srbskih in 120 bulgarskih konjnikov; ostala bulgarska konjica je pred Cataldžo in Bulairom. Kot prva je jezдила v mesto srbska kavalerija. — Pred Odrin je bilo spočetka poslanih vsega vkup 62.000 srbskih vojakov, ob glavnem napadu je bilo pa število manjše, ker je bilo med tem že mnogo ubitih in ranjenih, največ pa obolelih. Sodelovalo je vendar še do 50 tisoč Srbov. Več tudi bulgarske čete niso štele, dasi so bile razdeljene v tri divizije; srbski diviziji sta obsegali namreč vsaka nad 25.000 mož, bulgarske pa le po 18.000. — Trdnjavo Papas tepe, ki je bila na glasu kot nepremagljiva, je s sijajnim nasokom osvojila donavska divizija in zajela ogromen plen. Od srbskih čet sta pri zavzetju Odrina najživeje sodelovala 13. polk, ki ga je skoro polovica padlo, in 20. polk, ki je kot prvi prodril v mesto do Šukri paše in ga tako pritisnil, da je njegovemu poveljniku kot prvemu ponudil predajo. Izkazal se je dalje 4. nadstevilni polk in 7. polk drugega poziva. 1. bataljon 7. polka je prvi ukorakal v Karagač; od njega je ostalo le nekaj revnih ostankov. Srbska artiljerija je igrala odločujočo vlogo. Pred mesecem dni je bilo pod poveljstvom Mirka Milovanovića pred Odrin poslanih šest srbskih baterij težkih oblegovalnih topov z najboljšim topniškim moštvom in poveljniki. General Ivanov je pet baterij pridell postojankam bulgarske tundske divizije; šesto je pustil srbskima divizijama. V odločilni nočni bitki, ki jo je vodila tundska divizija, so srbski topovi Bulgarom osigurali nastopanje in strahovito rušili turške utrdbe. Srbske havvice so takoj prvi dan uničile ogromne količine municije. V boju so se rabile tudi ročne bombe. — Zanimivo je, da sta generala Stepanović in Rašić takoj po premirju predlagala, da se naskoči Odrin ter dokazovala, da je mogoče Odrin v treh dneh zavzeti. Kralj Ferdinand pa ni hotel radi prevlekih žrtev in odlašal z naskokom. Toda žrtev bi tudi tedaj ne bilo mnogo več, ker sta med tem časom med moštvom hudo gospodarila bolezni in mraz. — Plen se razdeli po razmerju sil; po številu divizij bi bilo razmerje 2:3, po številu mož pa bi dobili Srbi in Bulgari vsak polovico plena. — Bulgarski vojni minister Nikiforov je čestital srbskemu vojnemu ministru, želeč, da skupna kri učvrsti bratsko zvezo; hvali srbsko vojsko. Srbski vojni minister je odgovoril v istem smislu.

ŠUKRI PAŠA V SOFIJI.

Sofija, 29. marca. Šukri paša se je s svojim štabom, sestojčim iz 12 generalov, pripeljal semkaj.

KAJ BO Z MIROM?

London, 29. marca. »Reuter« poroča: Balkanska zveza je sklenila velesilam na njihovo noto glede miru s Turčijo odgovoriti bistveno sledeče:

1. Bulgarija ne zahteva Mramornega morja in Dardanell, oziroma Gallipolija, pod pogojem, da velesile priznajo za mejo črto Midia—Saros.

2. Balkanska zveza vztraja načeloma na vojni odškodnini, njeno višino naj pa določijo skupno velesile in balkanska zveza.

3. Sovražnosti se ne ustavijo, dokler Turčija glavnih mirovnih pogojev ne sprejme.

Odgovor balkanske zveze se velesilam še ni dostavil.

MED DIPLOMATI.

Peterburg, 29. marca. »Novo Vreme« poroča, da bo ruski poslanik v Londonu grof Benckendorf iz zdravstvenih ozirov odpoklican in mu bo sledil Izvolskij, zdaj poslanik v Parizu.

JUŽNA ALBANIJA.

London, 29. marca. Včerajšnja konferenca poslanikov je trajala dve uri. Diskutiralo se je vprašanje južnoalbanskih meja. Sklepov ni storila konferenca nobenih. Grčija se odpoveduje Valoni, energično pa zahteva Santi Quaranta, s čimer se pa zlasti Italija še ne more spoprijazniti. Prihodnja seja v ponedeljek.

ZA CARIGRAD SE NE GRE.

Peterburg, 29. marca. Vest, da se bulgarski general Dimitriev nahaja v Peterburgu, da se dogovori z Rusijo glede eventualnega zasedenja Carigrada od strani Bulgarije, se dementira.

DEMENTI.

Belgrad, 29. marca. Vest, da bi Nenadović in Novaković odpotovala v posebni politični misiji v Peterburg, se dementuje.

DEMENTIRANA SMRT KRALJA NIKITE.

Dunaj, 29. marca. Poročila pariških listov o smrti kralja Nikite so neutemeljena. Istotako niso resnične vesti o atentatu na črnogorskega kralja.

SOBRANJE.

Sofija, 29. marca. Zasedanje sobranja se je podaljšalo do 1. maja. Včeraj se je sklenil trimesečni budgetni provizorij.

MORILEC KRALJA JURJA BULGAR?

Atene, 29. marca. Privatno se z vso gotovostjo zatrjuje, da je morilec kralja Jurja Bulgar, da pa je vlada iz ozirov na interese balkanske zveze ime in narodnost morilca potvorila.

TURČIJA TRDOVRATNA.

Carigrad, 29. marca. Veliki vezir Mahmud Šefket je izjavil, da padec Odrina, čeprav pomeni narodno nesrečo, ne more na položaju nič izpremeniti. Turčija sklone rada mir, toda le na podlagi mirovnih pogojev velesil. Turčija ne pusti Bulgarije na Mramorno morje in ne plača odškodnine, ker je sploh ne more. Ako hočejo Bulgari čataldško črto forsirati, opozarjam na to, da je Turčija dirigirala nanjo že sveže maloazijske čete. O pohodu Bulgarov na Carigrad se ne more resno govoriti.

HRVAŠKO VPRAŠANJE SE ZOPET REŠUJE.

Zagreb, 29. marca. Hrvaško vprašanje se bo sredi prihodnjega meseca resno reševalo. Minister Josipovič se zelo trudi, da ga reši. Nekateri hrvaški politiki vsak dan v Budimpešti z Lukacem konferirajo.

ČASTNIKOM SKUPNE ARMADE PREPOVEDANO GOVORITI HRVAŠKO.

Zagreb, 29. marca. Častnikom skupne armade, ki imajo skupno obednico, je zapovedano, da ne smejo med seboj govoriti hrvaški. Hrvaški častniki so radi te naredbe zelo razburjeni. Narodba pravi, da je službeni jezik skupne armade nemški in da morajo častniki radi tega v obednici govoriti nemški.

KOVACS.

Budimpešta, 29. marca. Poslanec Kovacs, ki je streljal na grofa Tisza, je svoj mandat odložil.

KATOLIŠKA BANKA IN KATOLIŠKI LIST.

Praga, 29. marca. Češko konzervativno veleposestvo namerava na Dunaju ustanoviti katoliško banko, za katero je že 50 milijonov ustanovnega kapitala podpisanih. Ustanovitve se namerava tudi katoliški dnevnik namesto »Vaterlanda«.

OBISKI ANGLEŠKE KRALJEVE DVOJICE.

London, 29. marca. Angleški kralj in kraljica obiščeta koncem maja Pariz ter berlinski in dunajski dvor.

UGAŠENI VULKAN DELUJE.

Petropavlovsk, 29. marca. Davno ugašli vulkan Apača na jugu Kamčatke bruhla iz sebe množino dima in kamenja.

Razne stvari.

Pomnik Zrinskemu in Frankopanu v Dunajskem Novem mestu. Leta 1907. je društvo »Braća Hrvatskega Zmaja« ekshumiralo kosti Petra Zrinskega in Frankopana, ki ju je položilo v častni grob na pokopališču v Dunajskem Novem mestu. Zdaj nameravajo na njiju grobeh postaviti umeteljen pomnik, za katerega je napravil načrt sohar Vatroslav Drenski.

Delo srbskih posadk v novih krajih. Srbsko vojaštvo v osvobojenih krajih se ne dolgočasi. Takoj se je pridno lotilo potov in čiščenja mest in vasi. Mnogo potov je nanovo zgradilo, druge pa popravilo, pri čemer tudi kmetje pomagajo. Po mestih in turških vojašnicah je bilo nagomilenega blata in gnoja čez vso mero; srbski vojaki se sedaj poté, da vsaj za silo napravijo red. Samo iz Vučitrna so izvozili nad tisoč voz blata in smeti. Na tisoče voz nesnage se je spravilo iz raznih turških vojašnic. Častniki se bavijo z urejevanjem mestnih parkov in drevoredov in delajo regulacijske načrte. Kmetom se kratkim potom vrača zemlja, ako dokažejo, da jim je bila nasilno in po krivici uropana; te dobrote so deležni tudi arnavski kmetje. Železnica Skoplje—Tetovo—Gostivar se urno gradi in delo vidno napreduje.

Avstrogrsko prebivalstvo po stanovih. Zadnje ljudsko štetje dokazuje, da v naši monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30.100.000 oseb, v industriji pa 8.410.000; dalje: v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3.316.000, v rudarstvu in fužinarstvu 742.500, stavbeni obrti 940.000 in v domačem gospodarstvu 1.138.500 oseb. Uradnikov, učiteljev, duhovnikov in umirovljencev je 3.060.000, brez poklica 1.249.000 oseb. Prizadevanje industrijskih krogov, da bi Avstrijo presnovali v industrijsko državo, se potemtakem niti oddaleč ni uresničilo. Kmetijstvu se je sicer zadalo globokih ran, toda kakor vidimo, še ni vse izgubljeno.

Nemški Schulverein je imel leta 1912 vseh dohodkov 1.400.000 kron, a leto prej 1.165.000 kron, torej so poskočili v minullem letu dohodki nemškemu Schulvereinu za lepo vsoto 235.000 kron. — Slovenci, spominjajte se ob vsaki priliki naše preprotnice »Slovenske Straže«!

V zrakovlopu v Indijo. Danes se je v Trstu na parnik Austro-Americane »Columbia« s svojim prostim zrakovlovom vkrac čikaški častnik Jožef Brucker, po rodu Avstrijec. Izkracal se bo na Kanarskih otokih, kjer bo porabil pasatni veter ter z enim pilotom in enim meteorologom v svojem velikem prostem balonu po zraku odplul preko Atlantskega oceana. V Las Palmas pride najbrže 7. aprila; v 10 dneh upa biti v zapadni Indiji ali severni Braziliji.

Po 14. letih odkrit roparski umor. Priznanje na smrtni postelji. Bogata roparska tolpa. 5. septembra 1899, pred 14 leti je bil dunajski tvorniški ravnatelj dr. Albert Waldmann smrtno ranjen na poti na Judenberg-planino. Prenesli so Waldmanna, ki se ni več zavedel, v bolnišnico, kjer je kmalu na to umrl. Pri raztelesenju so dognali, da je bil z dvema revolverjskima kroglicama ustrelen. Sodili so, da ga je po nesreči zadel kak lovec. Po 14. letih se je pa Waldmannova smrt na nepričakovan način pojasnila. Šlo je namreč za roparski umor in oblasti morilce že zasledujejo. Na smrtni postelji je namreč neki sokrivec priznal zločin. Morilci so člani solnograških rodbin, ki žive v dobrih razmerah. Glavni zločinec je večkratni hišni posestnik, ki uživa velik ugled. Umorjeni Waldmann je nosil s seboj, ko so ga usmrtili, 80.000 K, pri njem so pa dobili le nekaj sto kron. Na smrtni postelji je skesani zločinec še priznal, da je s sozločinci oropal v neki solnograški cerkvi iz Marijine krone dragoceno kamenje, ki so ga s ponarejenimi kameni nadomestili.

Velikansk požar v Skekesvaru. V Skekesvaru je divjal 27. t. m. velikanski požar, ki je uničil skladišči tvrdk Mis-selbacher. Škode je 300.000 K.

Hitro pravosodje. Iz Soluna se poroča, da so v Nevrokopu ustrelili 50 prebivalcev, ker se niso takoj pokorili odredbam vojaških oblasti.

Guverner obsojen na smrt. Iz Mehike se poroča, da je vojno sodišče obsodilo na smrt guvernerja Zepedo, ker je 27. t. m. ukazal ustreliti prejšnjega poveljnika Hermandera.

Smrtne nesreče ob zračnih polotih. V Verdunu se je ubil poročnik Bres-sard, ki je s svojim aparatom padel. V Tokju je padel Bleriotov aparat 1900

črevljev visoko. Potnika, dva poročnika, sta ubita.

Vihar v Ameriki. Iz Daytona se poroča, da je ondi ob zadnjem viharju izgubilo življenje 200 oseb. V Columbiji se cenijo žrtve na 150, v Zanesville na 250 oseb. V Hamiltonu se je porušil neki hotel in pokopal pod seboj 50 oseb. Mesta so še vedno odrezana od prometa. Vendar pa voda upada in je v kratkem pričakovati točnih poročil.

Če hoče mesar prevariti odvetnika! Neki pariški mesarski mojster je opazil, da mu je neki tatinski pes ukradel par vabljevih klobas, ki jih je mojster razložil pred svojo prodajalnico. Ko je pes klobase pogoltnil, se je mirno pridružil svojemu gospodarju, ki je kmalu nato šel v bližnjo hišo. Mojster je šel takoj za njim in izvedel, da je lastnik psa odvetnik, ter ga prosil za pravni nasvet. Razvil se je sledeči razgovor: »Povejte mi, gospod odvetnik, ali je lastnik psa obvezan povrniti škodo, ki jo napravi njegov pes?« — »Seveda, moj dragi!« — »No, potem pa prosim za pet frankov. Vaš pes mi je ravnokar ukradel za pet frankov klobas.« — Z izrazom, napol kislim, napol sladkim, je odvetnik izročil mesarju pet frankov. Mesarski mojster je odšel popolnoma zadovoljen, da je tako lahko vjel odvetnika. Toda kdo popiše njegovo začudenje, ko dobi čez par tednov od svojega pravnega zastopnika račun za pravni svet v znesku 20 frankov. Kdor se zadnji smeje, se najbolje smeje ...

Žrtve naporov modernega življenja. Bolehajo skoraj izključno na zaprtju. Pol kozarca naravne Franc Jožefove grenčice jutraj na tešče čisti želodec in čreva, odstrani hitro in brez bolečin oslabele črevesnih mišic, brez sodelovanja drugih sredstev. Kraljevi višji zdravstveni svetnik dr. pl. Merkel v Norimberku poroča: »Franc Jožefova grenčica se zelo priporoča, ker odvaja nežno in se jemlje lahko delj časa brez vsakega draženja.« Dobi se v lekarnah, drogerijah in v prodajalnah rudninskih vod. Kjer se ne dobi, naj se obrne na ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešto. 11.

Samostane spremene v vojašnice na Francoskem. Z uvedbo triletno vojaške službe se bo v dosedanjih vojašnicah najbrže pojavilo pomanjkanje prostora, zato je vojni minister že poslal nujno okrožnico na vsa poveljstva.

Tudi za odrasle

Poraba okrepevalnega sredstva se izkaže mnogokrat kot zapovedana in sicer ne samo morda za otroke, ampak tudi za odrasle vsake starosti, za ženske in za moške. Že desetletja znana slovita Scottova emulzija se je izkazala kot taka vedno kar najbolje, bodisi da se gre za prirojeno slabost ali za okrepitev po pre-stani bolezni. Že po razmerno kratki uporabi Scottove emulzije se opazi učinek. Življenska moč se zopet zbudi in dobi se tudi dober tek. Zaradi tega raste hitro moč in dobi se veselje do življenja. Scottova emulzija je tako lahko prebavljiva in okusna, da jo tudi lahko odrasli brez vsakega truda dalj časa jemljejo in lahko prenesejo. 3

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v. v znamkah na SCOTT & BOWNE G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena polilitev potom lekarni za poskušnjo. 2900

990

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani oče, gospod

Ivan Stajer

vratar deželne blaznice na Studencu

danes 29. marca ob pol 10. uri dopoldne po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti v 71. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bude v ponedeljek, dne 31. marca ob 5. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, 29. marca 1913.

Globoko žalujoča rodbina Stajer.

Brez vsacega drugega obvestila.

Dne 1. in 2. aprila vselej ob 9. uri dopoldne se vrši

prostovoljna dražba

pohištva, perila, kuhinjske opreme in drugih stvari v Wolfovi ulici števil. 4, II. nadstropje. 991

da mu poročajo, če bi se v slučaju potrebe bližnji opušteni samostani ne dali uporabiti kot vojašnice.

Zakaj ženske več govore nego moški. Priprosto ljudstvo rado pravi, da je ženski »jezičnost« že v krvi; sedaj potrjuje to mnenje tudi angleški učenjak James Critchton-Browne. Ta znanstvenik je natančno proučeval dotok krvi v možgane in pri tem opazil, da se dotok krvi pri ženskah drugače vrši nego pri moških. Pri ženskah prihaja pretežni del krvi, ki teče skozi možgane, zadaj skozi tilnik in zaglavje, pri moških pa nasprotno spredaj od čela skozi sprednji del možgan. Delo teh dveh delov možgan je pa popolnoma različno. V zatilku se osredotočujejo vtisi vida in sluha, v sprednjih delih možgan pa se osredotočujejo volja. Naravno pa je, da se nahaja težišče delovanja možgan tam, kjer se vrši dotok krvi, pri ženski torej v zatilku. Tu najdemo tedaj vzrok, da ženska navadno vse hitreje opazi in razume nego moški ter tudi hitreje in več govori. Na drugi strani pa je moškemu lastna mirna sodba, temeljito duševno delo in močnejša volja. To pravilo pa seveda ni brez izjem, ker nam življenje kaže mnogo ravno nasprotnih zgledov.

Književnost.

Rimskim romarjem priporočamo, da si nabavijo Gomilšakovo knjižico »Potovanje v Rim«, ki stane 50 v., po pošti 70 vin. Nekaj izvodov te knjižice, ki natančno popisuje Rim in njegove znamenitosti, je še na razpolago. Voditeljem posameznih skupin bo zelo dobro služila knjiga »Der Rompilger«, Wegweiser zu den wichtigsten Heiligtümern und Sehenswürdigkeiten der ewigen Stadt von Anton de Waal, Rektor des deutschen Campo Santo von Rom. Knjigi, ki stane 7 K 20 vin., je priložen tudi plan Rima.

Na razpolago je tudi natančni plan Rima za ceno 50 vin. za izvod.

Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

ZAHVALA.

V globoki žalosti o prerani izgubi nepozabnega brata, nečaka in bratranca, gospoda

Ivana Vidmar

c. kr. davčnega praktikanta

se tem potom najpriskrneje zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem za obilno vdeležbo pri pogrebu. Najtoplejšo zahvalo izrekamo gosp. uradnikom, prečastiti duhovščini, katoliški delavski družbi, Orlovi za njih požrtvovalnost, mladeniški Marijini družbi in vsem, ki so se na kakršen koli način spomnili rajnega v boleznih ali ob smrti.

V Idriji, dne 28. marca 1913.

977

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Ob bridki izgubi naše ljubljene, blage hčerke, ozir. sestre, gospodične

Emilije Lapajne

nas veže dolžnost se tem potom prav priskrnejo zahvaliti vsem, ki so se udeležili žalnega spreveda, podarili krasne vence in šopke, vsem gospem in gospodičam, zlasti pa se gospodičam kolegijam za udeležbo pogreba, dalje prelagi gospej Huss-ovi za obile, tolažilne obiske. Priskrnejo zahvala bodi še posebej slav. izdajateljstvu »Slovenca« za veliko-dušno podporo za časa dolgotrajne bolezni. Končno se zahvalujemo vsem ostalim prijateljem in znanem, ki so blago Emilijo spremlili k zadnjemu počitku.

Bog plačaj vsem!

Ljubljana, 29. marca 1913.

Zalujoči ostali.

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, oziroma brat in stric, gospod

ANTON WISJAN

sedlarski pomočnik

danes, dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne po dolgi in mučni bolezni, previdens svetotajstvu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pokojnika bode v sredo, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Spodnja Šiška, Celovška cesta 67 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Draga priporočamo v blag spomin.

Sp. Šiška, dne 24. marca 1913.

Zalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za vse mnogobrojne dokaze srčnega sočutja ob prebriski izgubi našega nad vse ljubljenega sina, oziroma brata in strica, gospoda

ANTON-a WISJAN

sedlarskega pomočnika

kakor tudi za številno spremstvo drugega rajnika, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, osobito pa sl. »Šišenski čitalnici«, gospodom obrtnikom, darovalcem

prekrasnih vencev in raznim gospem in gospodom našo iskreno, globoko zahvalo. — Obila udeležba pri pogrebu pokojnika nam je bila v veliko tolažbo.

Sp. Šiška, dne 29. marca 1913.

Zalujoči ostali.

Dšče se kompanjon

za več novih iznajdb, katere obetajo veliko in dobro bodočnost z velikimi dohodki, treba je le malega kapitala. — Vpraša se na upravnishvo lista pod

„Znajdba 914“.

Seno se prodaja!

Nad 15.000 kg dobrega sena se prodaja v Zg. Šiški. Več pove Val. Gregorc, Mengeš.

Zgradba mostu iz betona.

se odda na zmanjševalni oферtni dražbi:

Na okrajni cesti Log-Bevke cenjen na 3300 K.

Pismene ponudbe z varščino 10% se bodo sprejemale do dne 12. aprila 1913 dopoldne do 12. ure pri načelniku Antonu Belec-u v št. Vidu nad Ljubljano.

Načrti in troškovnik so na razpolago pri načelniku.

Okrajni cestni odbor v št. Vidu nad Ljubljano,
dne 28. marca 1913.

Modni salon Stuchly—Maschke

Ljubljana, Židovska ulica šte. 3

priporoča vsakovrstno moderno nakitene slam-nike in športne čepice za dame in deklice.

Popravila točna.

Cene nizke.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Pozor → KOLESAKOL

Pred nabavo kolesa v bližajoči se seziji si izvolite pogledati mojo največjo zalogo vsakovrstnih in najfinejših Puch-ovih koles (le edino zastopstvo) in prepričali se bodete o izborni kva-liteti istih. — V zalogi se dobe vse kolesarske potrebščine in vsa popravila se izvršujejo v lastni mehanični delavnici. —

Torej pozor! Najboljši in najcenejši nakup le pri tvrdki

FR. ČUDEN, LJUBLJANA, Prešernova ul. 1.

Poleg teh tudi najfinejši šivalni stroji. Pouk za vezenje brezplačno.

Naročujte cenik za kolesa, šivalne stroje, ure in zlato; tudi poštnine prosto.

Sprejme se takoj **vajenec**
iz boljše hiše, kakor **hlapec**
tudi krepak
pri **Osvald Dobeicu**, trgovina mešanega blaga v Kranju. 984

Motor Neckarsulm

6 HP z dvojno prestavo ter priklopnim vozom za dve osebi se ceno prodaja! Jos. Vesel, Prešernova ulica 20—24. (Znamka za odgovor.) 985

PRODAJALKA

izurjena v špecerijski (mešani) stroki z daljšo prakso **želi službe** v večji trgovini ali filijalki. Naslov pove uprava lista pod št. 986. (Znamka za odgovor.) 986

Stanovanje

dve do tri sobe s pritliklami v bližini južnega kolodvora se **išče za majev termin**. Ponudbe s ceno naj se pošljejo pod »I. R. 500« pošto ležeče glavna pošta, Ljubljana. 988

„NUISOL“

od Bergmann & Co.,
Tešin ob Labi

je in ostane slejkoprej nedosežen v presenečenem naravnem barvanju las in brade. Dobi se v svetli, ružjavi in črni barvi, steklenica po K 2-50 v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. 981

Orodje umrlega Jakoba Lehajmarja, kovaškega mojstra

v Sorici se bo razprodajalo dne 6. aprila

na licu mesta razno kovaško orodje in 40 sežnjev drv in razne druge premičnine. — Pojasnila daje **SIMON HUDO-VERNIK**, Jesenice-Fužine, Corenjsko.

DEKLE

v 16. letu, popolnoma večša slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi želi primerne službe. Prijazne ponudbe naj se blagovolijo poslati na upravnishvo »Slovenca« pod št. 979. 979

Sprejme se pod boljšini pogoji dobro izurjena

prodajalka

z daljšo prakso v trgovino A. SUŠNIK-a, Zaloška cesta, Ljubljana. 977

Lepi prostori za trgovino

z mešanim blagom, z vso opravo, na glavnem trgu v Ajdovščini, (vojaška garnizija) kjer se je nahajala najstarejša trgovina, se dajo v najem. A. Casagrande v Ajdovščini. 969

Prodajalko

za trgovino z mešanim blagom sprejme **Fran Urbančič** v Knežaku, Notranjsko.

Valilni aparat K 45-

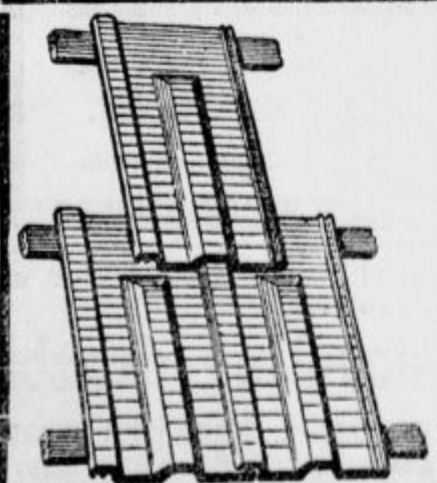
vali bolje kot vsaka kokoš. Na poskušnjo zastoj. G. MÜCKE, Pottendorf št. 40 pri Dunaju. Stotine referenc in spriceval iz cele monarhije zastoj in franko. 181 (10)

Za prodajo **motorjev in kmetijskih strojev**

se sprejmejo izurjeni, dobri

Ponudbe pod »Landwirtsch. Maschinen 64190« na anonušno pisarno 64190 Henrik Schalek, Dunaj I, Wollzeile 11. 722

zastopniki.

Fr. Mally & dr.

tevarna opeke v Sp. Gameljnih
pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta 2

priporoča zarezano strešno, navadno strešno in strojno zidno opeko

v vsaki množini in najboljši kakovosti.

Vzorci brezplačno.

Sprejema zastopnike.

Z bojišča.

(Od našega belgrajskega poročevalca.)

Junaštvo matere.

Kmečka žena iz belgrajske okolice je odpravila v vojno sina edinca. V bitki pri Bitolju ji je bil težko ranjen; prenesli so ga v skopeljsko bolnišnico, odkoder je pisal materi in ji sporočil, naj ne skrbi zanj, kajti v kratkem pride domov živ in zdrav.

Kakor hitro je dobila ta glas, se je takoj odpravila na pot k sinu. Sorodniki in sosede so jo na vso moč odvrčali od dolgega in težkega pota, toda starka se ni dala pregovoriti.

Pripravila je za sina različnih stvari, sploh vse, kar je imela in je vedela, da ima sin rad; med drugim mu je tekom noči spletla par toplih, mehkih volnenih nogavic.

Nekega dne se je pojavila v Skoplju in šla naravnost v bolnišnico, v kateri ji je ležal sin.

Ko ga je zagledala na postelji vedrega in zdravih lic, samega veselja ni vedela kaj početi.

Vsa srečna sede poleg postelje, miluje ga in mu živahno pripoveduje to in ono; pri tem pa prazni svojo torbo in polaga sinu na posteljo, kar mu je bila dobrega in lepega prinesla.

Sin je materinih darov vesel, toda ko mu mati končno pokaže tudi lepe pisane nogavice, a pri tem obrne glavo v drugo stran, da bi mati smehljaja ne videla.

Mati pripoveduje, kako mu je nogovice sama spletla, ker ve, kako so mu všeč lepe nogavice; sedaj mu jih hoče še sama obleči.

Sin se je tega na vso moč branil in se na različne načine izgovarjal. Toda mati ni odjenjala in tebi meni nič odkrila odejo pri nogah...

Nog ni bilo... višje gori sta ležala dva obezvana konca: turška granata je sinu odtrgala obe nogi.

Kaj je storila ob tem groznem pogledu priprosta srbska mati? Bolesno, a obenem blago in odločno se je nasmešnila, poljubila sina na čelo in mu z mirnim glasom rekla: »Sedaj razumem, sinko... Živel kralj, ki je tudi tebe poslal, da osvobodiš brate in maščuješ Kosovo! Hvala Bogu, ki te je živega ohranil.«

Ljubezen do orožja.

Srski vojak nenavadno ljubi svoje orožje, ki mu je v vojni najboljši in najzvestejši prijatelj. Velik del uspeha v sedanji vojni treba pripisati zaupanju, katero do svoje puške goji srbski pešec in topničar do svojega topa. Dostikrat se je dogodilo, da so vojaki po kaki zmagi hiteli k topom in jih poljubovali. Na bojnem polju so našli vojake, ki so še mrtvi krčevito držali svojo puško, da so jim jo komaj vzeli iz že trdih rok; mnogokrat so pa iz spoštovanja do padlih pustili orožje v njih rokah in ga z njimi vred pokopali. Večina ranjenih je nosila s sabo orožje, ki ga niti na obvezovališču niso hoteli izročiti, marveč ga nesli s sabo v bolnišnico, dasi jim je to prizadevalo veliko težav in tudi bolečin. Redkeje je bil v Belgradu tudi najtežji ranjenec, ki bi mu pri postelji ne stala njegova puška.

Znano je, da je v našem narodu jako razvita pevska žila. Pesmi o sedanji vojni in njenih krvavih bojih so že preplavile vso deželo, vse jih poje, četudi nimajo vselej posebne pesniške vrednosti. V roko mi je prišla taka narodna pesem, ki jo je v bolnišnici spél deseti živorad Lazić. Tudi iz te pesmi odseva velika ljubezen srbskega vojaka do svojega orožja. Tako-le poje:

»Kod bolnice ja sam puško predo, zadugo sem nešto u nju gledao; žao mi je moje puške šarke, baš ko one moje mile majke. Kad bolničar pušku mi oduze, meni, braćo, udariše suze, jer, Bog da živi Gospodara Kralja, I Carigrad osvajati valja...«

Vojak, ki tako ljubi svoje orožje, mora zmagovati.

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporočajo izv. hiša **Prakop Skokovský** in sin v Hampolcu na Češkem. Vzorci na zahtevo. Založništvu. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

Zobna krema
KALODONT
Usna voda

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomočniki, 60—100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej le proti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

STOLWERCK ZLATO

najnovejša čokolada

Neprekosljiva v kakovosti in kupni vrednosti

KOLESARJI.

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

== najboljši in najcenejši nakup ==

pri trdki

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana,

Dunajska cesta 9—12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. - Mehanična delavnica in garaža.

MATTONIJEV GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-farjih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo

pri karlovarjskem in drugih kopeških zdraviljenih in kot poznejše zdravilo po kopeških 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerjskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Založbe pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Univ. Med.

Dr. Benj. Ipavic

em. klinični asistent, strokovni zdravnik za ženske bolezni in porodništvo,

preselil se je na Mestni trg št. 3 v Ljubljani, poleg »rotovža«

Ordinira 10—12

3—4

Občinski tajnik

vešč obeh deželnih jezikov, zanesljiv, želi svoje mesto menjati. Blagohotno ponudbo na upravo Slovenca pod št. 774.

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečistiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvrše ne po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled. Dopisuje se slovensko.

3502 Najboljša priporočila.

Syrup Sarsaparillae

compos s sidrom.

Čistilo krvi. Stekl. K 500 in 750.

Liniment s sidrom Capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom.

— Zelo učinkovito sredstvo za zdravljenje pri prehladu, revmatizmu, protinu itd. — Steklenica K 140, 140, 140, 140.

Zelo znatno beljakovinska tinktura s sidrom.

za malokrvnost in bledico.

Steklenica K 140. Steklenica K 140.

Dobiva se po lekarnah ali po naravnosti od Dr. RICHTERJEVE

lekarnice »Pri zlatem levu«.

Praga L. Ellakova ulica št. 5.

Proda se posestvo

oddaljeno 3/4 ure od Ljubljane, obstoječe iz dobrih gospodarskih poslopij, 15 do 16 oralov zemljišča, lepega sadnega vrta, 2 gozdov ter njiv in senožeti. Posestvo ima lepo skupno lego. — Največja oddaljenost od hiše je 15 minut. Na hiši je tudi koncesija za iztoč vina in piva čez ulico. Eventualno se prodajo tudi posamezne parcele, oziroma hiša z gospodarskimi poslopiji. — Pojasnila daje Ivan Zupančič, gostilničar in posestnik, Ahac-ljeva cesta št. 15, Ljubljana. 909

Dvonedstropna, novo zgrajena

hiša v Idriji

v kateri se izvršuje trgovinska in gostilničarska obrt, je pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj. 924 4

Natančneje podatke v delikatesni trgovini Leni Lapajne v Idriji.

Najstarejša slovenska trdnja te stroke.

Obstoji že nad 38 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koreltje, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenejšo postrežbo, pros. da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domaco trdnjo.

Šivilja za damske obleke

sprejme v trajno delo 2 izurjeni pomočnici. Vpraša se: Emon-ska cesta št. 2. 960

Odda se

stanovanje za letoviscarje

v št. Vidu nad Ljubljano, za maj, junij, julij in avgust, obstoječe iz štirih prostorov, celo prvo nadstropje. Blizu železn. postaja, cerkev, in gozd. Ponudbe na upravo lista pod „št. 8319“.

Pozor! — Stavbni podjetniki — Pozor!

Naprodaj je dva vagona mecesnovnega lesa, zaganega od 3/4—6/4 debelega ter suhega, in dva vagona mecesnovnih hlobov, tudi že dobro osušenih, se proda po jako nizki ceni. Vpraša se na

Franc Grebenc, veleposestnik v Trbovljah. 915

Nova zidana hiša

z dvema vrtoma, dva oralna polja se za 5000 K proda. Pojasnila daje Frac Smole, kovaški mojster, Podgorje v Rožu, Koroško.

953 Išče se dober

mizarski pomočnik

zmožen stavbenega in pohištvenega mizarstva. G. Sturm, Selca, Gorenjsko.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Rla-ma-zilo. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko.

Išče se zanesljiv

gostilničar ali gostilničarka

za hišo Josipa Kralj v Vel. Mengšu 73, v kateri se je že več let izvrševala dobro idoča gostilna. Stoji v sredi Mengša z najlepšimi lokali, velikim salonom, novim kegljiščem, senčnatim vrtom in ledenico, kakor tudi prenočišče za tujce in voznike. Več pove lastnik Josip Kralj, posestnik in trgovec v Mengšu. 906

Nova hiša

z malim vrtom in tremi stanovanji, na mirnem solnčenem in zdravem kraju, se poceni proda. Polovica kupne cene, se lahko obrestuje. — Več pove lastnik v Ljubljani, Marmontova ulica št. 18. 680

Proda se po nizki ceni dobro obranjena

lokomobila

28 PH na paro, kakor tudi 20 PH električni

dinamo

tudi v prav dobrem stanju. Naslov pove uprava lista pod št. 964. 964

Ustanovljena 1892 Ustanovljena 1892

Fr. Hopf

sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani

Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša trgovina

glasovirjev in godbenega orodja

Glasovirji, pi-
anini, harmo-
niji (amerik.)
najbolj slovitih
tvrdk: Stelz-
hammer,Rössler, Czerny
& Hofmann,
Wörig in edina
zastopstvo
dvorne tvrde
Förster.Posojevalnica. Plačila na obroke.
Najnižje cene. 333 1

Pfaffovi šivalni stroji

12 različnih vrst za do-
mačo porabo in obrt od
navadne solidne do najmo-
dernejše luksus - opreme.
Na novo industriiran
šivalni stroj št. 101 in
102, do 3000 vbo-
dlajev v eni minuti.Tek strojev na kroglice. 10 letno jam-
stvo. Komur je stroj nepoznan, dobi ga
1 mesec na poskušnjo. Ceniki brezplačno.

Zaloge: Ljubljana, sodna ulica

Kočevje 240

740

Zastopnik: Fr. Tschinkel

Poduk v umetnem vezanju brezplačno. Zastopniki so istočjo.

Naprodaj je

zidana hiša

z opeko krita in s prostornim vrtom.
Cena 2400 K. Več pove Jos. Kordeš v
Kam. gorici, pošta št. Vid nad Ljub-
ljano. 927

Izredni uspeh, ki sem ga dosegel pri svoji

ŽITNI KAVI

v vseh slovanskih pokrajinah, me nagiba,
da iznova opozarjam na ta svoj prvo-
vrstni izdelek, ki po svoji kakovosti in
nizki ceni ne pozna nobene konkurence,
ter se smatra za neobhodno potreben
predmet za vsakdanjo rabo v vsakem
gospodinjstvu. Z vzorno in skrbno po-
strežbo sem si pridobil v vseh slojih pre-
bivalstva popolno zaupanje in z zadošče-
njem moram na tem mestu naglašati, da
se znatno innoži krog mojih odjemalcev.
Obrnite se torej z zaupanjem na mojo
izborni tvrdko in prejeli boste za 4 K
5 kg izborne žitne kave poštne prosto
na vsaki pošti. Vsaka pošiljka je zašita
najskrbneje v zelo močno plateno vrečo
in vsebuje vrhutega še dragoceno premi-
jo: predmet, poraben v vsakem gospodinj-
stvu. Obrnite se takoj zaupno na tvrdko

Jos. Veselý, Praga VII. 586

in postali bodete za vedno moj stalen
odjemalec. 906

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred Skofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Izgotovljene obleke

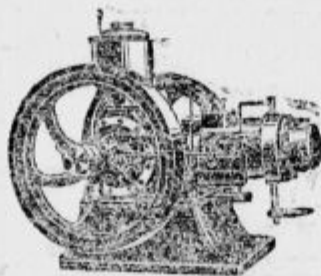
površniki, pelarine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke,
kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nad-
stropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

Pri Skofu

Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Skofijo 3

nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrde R. Miklaue.

767

Motorji na surovo olje in petrolin

ležeči in stoječi od 1—100 HP, kakor tudi lokomobili od
3—20 HP. Na tisoče motorjev v obratu. Nikaka finančna
kontrola. Mnogo pohvalnih pism. Cena nabava. Ugodni
plačilni pogoji. Največje jamstvo. 718 52

J. Warchalowski, Dunaj III, Paulusgasse 3.

Ceniki, obliki odjemalcev zastoj.

PAZITE na tu označene prve in najboljše dvorne tovarne:
Pöschendorfer, Hölzl & Heltzman (neprekosljivi pianini z Lexoffovo
mekaniko) Rudolf (ne zamenjajte z Anton) Stelzhammer (najboljši
krilni klavirji amer. sistema), Bratje Stingl, Czapha, Laub. &
Gloss (veliki 7 1/2, okt. konc. pianini), Höfger (amer. harmoniji od
90 K naprej). Vsi vsem poizkusom ne dobe od tu omenjenih
najboljših tvornic nobenega klavirja zavisti blede trgovci, ki se
drzno slepijo javnost o „dobrem blagu“ dasi niti jednega po-
membnega fabrikata nimajo v zalogi, kar se blagovolite osebno prepričati.
Kot glavni zastopnik gorenj. najboljše
tvornice opozarjam, da imam izključno
jedino la jaz vedno 20—30 teh fabrika-
tov na izbiro. Svarim pred nakupom
event. falzifikatov in navideznega po-
felna. Prodajam po tovarniških cenah z znatnimi popusti in tudi
na obroke od K 15— naprej brez zadatja in 10 letno postavno
garancijo. — Ugaševanje in popravila strokovno solidno in ceno.
Zamena naj-
ugodnejša. **Rifoniz Breznik**, učitelj Glasb. Matice
kovnjak c. kr. deželne sodišča, Ljubljana, Kongresni trg šte. 15.
(Zvezda, nasproti nunske cerkve). — Največja trgovina in izposojevalnica klavirjev, vsega
glasbenega orodja strun, in muzikalij na jugu Avstrije. 907

Pozor! Pozor!

Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom
n trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno
za drože in isto s parnim strojem uredil, ter
mi je zato mogoče postreči brez konkurence po
najnižjih cenah in z najboljšim blagom.Cene po dogovoru, večja naročila imajo še
za celo leto popust. — Naročila od 4 kg po-
šiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim
iz odličnim spoštovanjem 3935Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Krakovski nasip št. 29.

F. K. KAISER, puškar

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6.

Priporoča svojo največjo zalogo pušk in
samokresov ter lovskih priprav. Avtomat-
ične pištole: „Browning“, „Steyer“ itd.
Najboljši topič „Salut“.V zalogi ima vse potrebščine za ribji lov,
v največji izbiri po najnižjih cenah. Po-
prava koles (biciklov) ter njih deli.
Popravila točno in ceno.
Umetalni ogenj. C. kr. prodaja smodnika.
Cenik zastoj in poštne prosto.

Staubene

parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred
delavskimi hišami in na Glincah
tako ob mestni meji na Tržaški
cesti, vse z najlepšo lego so po
izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku JOS.
TRIBUC, na Glincah 37. 2127

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1913.

Kupon. 3 1/2 metr. dolg, za
kompletne moške obleke
(suknje, hlače, telov-
nik) zadostno, stane le
1 kupon 7 kron
1 kupon 10 kron
1 kupon 15 kron
1 kupon 17 kron
1 kupon 20 kronKupon za črno salonsko obleko K 20—, kakor
tudi blago za povrhnike, turistične obleke, cvileni
kamgarn in blago za ženske obleke, pošilja po
tovarniški ceni kot ručna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna

Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorci zastoj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-
Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo
prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa
vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stal-
ne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se
izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu. 484

Stalno službo

955

tajnika

pri kakšnem kreditnem zavodu išče

absolvent

ki je s prav dobrim uspehom dovršil
„Zadružno šolo“ in si tako pridobil
znanje v vseh poslih glede vodstva
zadrug in knjigovodstva.Naslov pove upravnistvo tega lista
pod št. 955. (Znamka za odgovor.)

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče krojnega ri- sanja.

Dobi se tudi kraj po životni
meri. Istotako se izdelujejo obleke točno
in po primerno nizki ceni.

Franja Jesih,

Ljubljana, Stari trg 28.

4172

Štiri tedne na poskušnjo.

in na ogled razpo-
šiljam svoja kolesa
znamke „Bohema“ in
jamčim 6 let za dobro
napravo in material.
Posamezni deli po-
ceni. — Zanesljivim
osebam ugodno odplačevanje. Fr. Dušek, tovarna
koles, Opočno šte. 2073 ob državni železnici,
Češko. Ilustrovani ceniki zastoj. 653

Stavbene parcele na prodaj!

Na izbero 38 stavbenih parcel, na novo
regulirane v Zgornji Šiški, med državno
železnico in celovsko drž. cesto, 15 minut
oddaljeno od nameranih državnih želez-
niških delavnic v Zgornji Šiški. Imeno-
vana stavbišča so ugodna za delavske
hišice. — Več pove Valentin Gregorc v
Mengšu. 844

Letna produkcija čes 2000 Lokomobil.

HEINRICH LANTZ MANNHEIM

Naslov za brojavke:
LANZFILIALE DUNAJ.Pisarna: DUNAJ VIII.
Laudongasse 9. Telefon 13881 b.

Vročeparne-Lokomobile

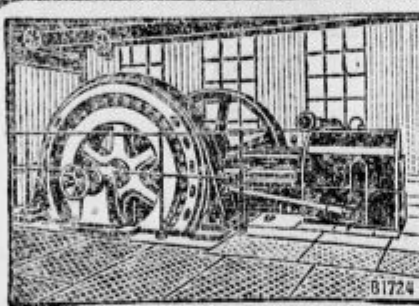
z zaklopnim krmilom „Sistem Lentz“

Jednostavna postrežba.

zmoglost do 1000 PS.

Največji prihranek.

Obisk inženirja in ponudbe brezplačno.

LANZOVE vročeparne Lokomobile
z naravnost vezano Dynamo.

81724

Trgovina s špecerijskim blagom.

Na drobno in na debelo.

Glavna

A. ŠARABON, Ljubljana

Trgovina z moko in deželni. pridelki.

Na drobno in na debelo.

Grenka voda.

Apenta.
Fran Jožefova.
Friedrichshallska.
Kerkules.
Hunyadi Janošova.
Pülla.

Rakozijeva palma.

Saratica.
Šternov.
Zaječiška (Seidschitzer).
Različne rudninske vode.
Bilinska slatina.
Bonifacijev vrelec.

Contrexéville.

Emška Kränchen.
Fachinška.
Francovovarski Nata-
lijin vrelec.
Giesshübelska slatina
Gleichenberški vrelec
Guberska srebrenica.

Hallska jedova voda.

Karlovovarski vrelec.
Kronovski šef. vreč.
Levico, močna in lažja.
Marijnovovarski vrelec.
Preblavška slatina.
Radinska slatina.
Rogaška slatina.

Donati-vrelec.

Zaboj
s 25 steklenicami.
Styria-vreč. Zab. 25 stkl.
Roncegno.
Salvator.
Selter (kraljevski).
Vita-vrelec.
Vichy.

Wildunški Helenin

vrelec.
Darkavska jedova sol.
Karlovovarska vreč-
čeva sol v kristalih
ali v prašku.
Mattonijeva močvir-
ska sol.Vel. pražarna za kavo in mlin za dišave
z električnim obratom.

886

Zaloga vsakovrstnih semen.